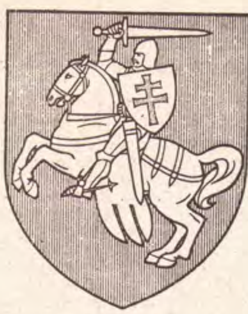
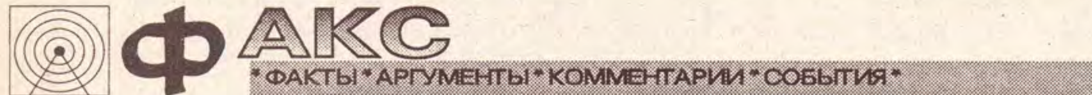

Жыве Беларусь!

Народная газета

Орган Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

№26 (1043) 7 лютага 1995 г. Аўторак. Выдаецца з кастрычніка 1990 года на беларускай і рускай мовах. Тыраж 552417 экз. Кошт у розніцу — 150 руб.

Найден угнанный "Мерседес" Коротчени?

В Минск благополучно вернулся числившийся в розыске "Мерседес-300" исполнительного секретариата СНГ.

Иномарка была угнана в апреле прошлого года из варшавского аэропорта. Растворилась она в течение буквально двух минут. Именно столько отсутствовал водитель автомобиля.

На "Мерседесе" в Польшу приехали два постоянных представителя России и Беларуси при уставных и других органах Содружества. Из Варшавы они должны были вылететь в Бухарест на всемирный форум, где уже находился исполнительный секретарь СНГ Иван Коротченя.

Как нам стало известно, И.Коротченя к этой машине не имеет никакого отношения и никогда на ней не ездил, о чем ошибочно сообщалось в некоторых средствах массовой информации.

"Мерседес-300" тормозили на словацкой таможне. На нем были мастерски "перебиты" все номера, восстановить которые удалось только с помощью рентгеновских исследований. По документам автомобиль принадлежал Голландии и катил на Украину.

Антон ЧЕКОВ.

Карточками — по "мешочникам"?

Уменьшить на треть фондовые поставки продовольствия в государственную торговую сеть предложил областному Совету один из депутатов, председатель Дубровенского райисполкома Михаил Лещинский.

Он сослался на личные впечатления от поездок в Россию, где базары заполнены дешевыми продуктами из Витебской области.

По мнению Лещинского, нет смысла заполнять прилавки мясом, маслом и молочными изделиями ради наживы "мешочников", в то время когда производители всего этого — колхозы и совхозы — работают себе в убыток, не получая своевременной оплаты за поставленную ими продукцию. Лучше распределять продовольствие по карточкам, чем разбазаривать его за границей, — такова идея главы районной администрации. На очередной сессии облсовета, вероятно, будет рассмотрено и это предложение. Вот для [illegible] "челноков" и карточная система — не помеха.

Степан СТАРОЖИЛ.

100 долларов за штамп, и вы — в пролете

После введения в действие нового порядка оформления заграничных паспортов для граждан страны в руки пограничников все чаще стали попадаться документы с поддельными печатями и штампами.

В результате многие наши соотечественники лишились возможности пересечь границу. Как выяснилось, при оформлении заграничных паспортов большинство из них прибегало к услугам посредников. К примеру, один из задержанных жителей города Гомеля воспользовался объявлением в газете. Штамп о разрешении многократно выезжать во все страны мира, за наличие которого гомельчанин заплатил 100 долларов, оказался фальшивым.

В связи с этим пресс-центр погранвойск Республики Беларусь принял специальное обращение, в котором призывает отъезжающих за рубеж оформлять загранпаспорта только установленным порядком, через местные ОВИРы, не прибегая к услугам сомнительных посредников.

Николай СМЕХОВ.

Из багажника — с двустволкой

В Брестский райотдел милиции доставили двух жителей областного центра, которые, угрожая физическим насилием с применением ножа жителю Дрогичина, пытались завладеть его личной автомашиной "Фольксваген".

... Уже в сумерках в машину сели двое и попросили подвезти в приграничное селение. Недалеко от деревни Прилуки они ударили водителя ножом в шею. Решив, что тот обречен, затолкали его в багажник и поехали в безлюдное место выбрасывать труп. Но, к счастью, рана у владельца машины оказалась несмертельной. К тому же в багажнике лежала... двустволка. И когда бандиты открывали багажник, водитель выскочил из машины не с пустыми руками. Такого оборота событий преступники не ожидали, поэтому бросились наутек. Привлеченные выстрелами, к месту происшествия подоспели пограничники. О происшествии воины сообщили по рации дежурному РОВД.

Семен ЕРМОЛОВ.

Валюта, видно, забастовала

Непривычное постоянство проявил на прошлой неделе доллар на биржевом рынке республики.

Во время торгов на Межбанковской валютной бирже он как и не сдвинулся с места, оставшись на отметке 11670 белорусских рублей за один "зелененький". Зато немецкая марка не удержалась в цене и, прибавив "в весе" в четверг 90 пунктов, в пятницу снова снизилась до 7655 "зайчиков".

Почти всю неделю на одном уровне держался курс валют и соседних республик. Только в пятницу российский рубль медленно сдвинулся с отметки 2,80 и поднялся до 2,82, а украинский карбованец, "потолстев" в четверг на 12 пунктов, на следующий день снова опустился до отметки 0,089.

Невзирая на цену, хлеб — всему голова

Министерством хлебопродуктов страны подведены итоги работы хлебобулочной отрасли за минувший год.

В частности, отмечено, что существенное снижение объемов производства хлеба, несмотря на неоднократное увеличение цен, не произошло. Так, темпы его производства по стране по сравнению с 1993 годом составили почти 96 %, а по булочным и сдобным изделиям, напротив, возросли до 135,4 процента.

Некоторое снижение объемов производства отмечено по кондитерским изделиям — 93,4 %.

Сергей РАСОЛЬКО.

"Кинщик" не спился. Он ищет работу

В два с половиной раза уменьшилось за последние два года количество работников кинофикации на Витебщине.

Это связано не только с низкими заработками, но и с массовой ликвидацией сельских киноустановок. Из тысячи едва ли осталась половина. Закрыта также почти половина городских кинотеатров. В Орше, например, остался только один, да и тот не в состоянии окупать за счет выручки расходы на отопление и электричество. Если тенденция сохранится, то скоро "кина не будет". И не по вине "кинщика".

Степан СТАРОЖИЛ.

Взрастили в Бресте "волыняночку"

Титул "Мисс Элегантность" привезла с проходившего в украинском городе Луцке международного конкурса красоты "Чаривна волыняночка" брестчанка Наталья Софу.

Это был третий подобный конкурс в жизни 17-летней учащейся профтехучилища, не собирающейся довольствоваться достигнутым. "Я уверена, что еще стану первой Мисс на одном из престижных конкурсов", — заявила "Элегантность" прессе по возвращении в Брест.

Василий ВИКТОРОВИЧ.

Выпуск подготовлен по сообщениям корреспондентов "Народной газеты", агентств ИТАР—ТАСС, Интерфакс, Белинформ, БелаПАН, РИД.

Падпісаны беларуска-літоўскі дагавор

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Лукашэнка 6 лютага прыбыў з афіцыйным візітам у Літву. Гэта першая дзяржава Балтыі, куды беларускі Прэзідэнт робіць афіцыйны візіт. У Вільнюскім аэрапорце яго сустрэў прэм'ер-міністр Літвы Адольфас Шляжавічус.

У гэты ж дзень Аляксандр Лукашэнка сустрэўся з Прэзідэнтам Літвы Альгірдасам Бразаўскасам. Бакі падпісалі літоўска-беларускі Дагавор аб добрасуседстве і супрацоўніцтве, а таксама іншыя дакументы. Затым беларускі Прэзідэнт сустрэўся са старшынёй Сейма Літвы Чэславасам Юршэнасам.

Сёння раніцай адбудзецца сустрэча Аляксандра Лукашэнкі з Адольфасам Шляжавічусам, ён таксама выступіць у Сейме. У другой палове дня А.Лукашэнка разам з дэлегацыяй, якая яго суправаджае, адбудзе ў Мінск.

ЭЛТА–Белінфарм.

Вільнюс.

Куда вложить деньги...

Вклады населения Беларуси в учреждениях Сберегательного и коммерческих банков составили на 1 января 1995 года 214,7 млрд. рублей, что в 7,9 раза выше уровня 1 января 1994 года.

Цены на потребительские товары и услуги в декабре прошлого года по сравнению с декабрем 1993 года возросли в 23,2 раза. Таким образом, в сопоставимых условиях вклады населения на 1 января 1995 года составили 34,1% к уровню 1 января 1994 года.

Пастанова Цэнтральнай камісіі Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенню рэспубліканскіх рэферэндумаў

Аб растлумачэнні пытанняў, якія ўзніклі пры прымяненні частак чацвёртай, пятай, сёмай і восьмай артыкула 34 Закона Рэспублікі Беларусь "Аб выбарах дэпутатаў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь"

У сувязі з узнікшымі пытаннямі па прымяненню частак чацвёртай, пятай, сёмай і восьмай артыкула 34 Закона Рэспублікі Беларусь "Аб выбарах дэпутатаў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь", з мэтай аднолькавага прымянення Закона, на падставе пункта 1 артыкула 21 гэтага Закона, Цэнтральная камісія Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенню рэспубліканскіх рэферэндумаў **пастанаўляе**:

1. Зыходзячы з таго, што палітычныя партыі, арганізацыі ветэранаў Рэспублікі Беларусь, таварыствы інвалідаў могуць вылучыць кандыдатамі ў дэпутаты Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь толькі членаў адпаведных палітычных партый або грамадскіх аб'яднанняў і пры ўмове, калі на тэрыторыі адпаведнай выбарчай акругі маецца створаная ва ўстаноўленым Законам парадку пярвічная арганізацыя палітычнай партыі ці грамадскага аб'яднання, якія вылучаюць кандыдата ў дэпутаты, растлумачыць, што:

пры вылучэнні палітычнай партыяй, арганізацыяй ветэранаў Рэспублікі Беларусь, рэспубліканскім таварыствам інвалідаў кандыдата ў дэпутаты Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па адпаведнай выбарчай акрузе кіруючы орган палітычнай партыі, арганізацыі ветэранаў або таварыства інвалідаў павінен прадставіць акруговай выбарчай камісіі для вырашэння пытання аб рэгістрацыі кандыдата ў дэпутаты афіцыйныя даведкі аб тым, што:

а) на тэрыторыі дадзенай выбарчай акругі маецца створаная ва ўстаноўленым Законам парадку пярвічная арганізацыя палітычнай партыі ці грамадскага аб'яднання, якія вылучаюць кандыдата ў дэпутаты з указаннем дакладнага адраса яе месцазнаходжання. Пры гэтым "створана ва ўстаноўленым Законам парадку" азначае, што пярвічная арганізацыя створана ў адпаведнасці са статутам партыі ці грамадскага аб'яднання;

б) асоба, якая вылучаецца кандыдатам у дэпутаты, з'яўляецца членам дадзенай палітычнай партыі або адпаведнага грамадскага аб'яднання;

в) вытрымку са статута партыі, адпаведнага грамадскага аб'яднання ці іншага дакумента аб парадку ўтварэння пярвічнай арганізацыі.

2. Зыходзячы з таго, што выбарчыя блокі могуць вылучыць кандыдатамі ў дэпутаты Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь толькі членаў палітычных партый, якія ўваходзяць у састаў гэтых выбарчых блокаў і пры ўмове, калі на тэрыторыі адпаведнай выбарчай акругі маецца створаная ва ўстаноўленым законам парадку пярвічная арганізацыя хоць бы адной палітычнай партыі, якая ўваходзіць у выбарчы блок, растлумачыць, што:

пры вылучэнні выбарчым блокам па адпаведнай выбарчай акрузе кандыдата ў дэпутаты Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь кіруючы або каардынуючы орган выбарчага блока павінен прадставіць акруговай выбарчай камісіі дадзенай выбарчай акругі для вырашэння пытання аб рэгістрацыі кандыдата ў дэпутаты афіцыйныя даведкі аб тым, што:

а) на тэрыторыі дадзенай выбарчай акругі маецца створаная ва ўстаноўленым законам парадку пярвічная арганізацыя хоць бы адной з палітычных партый, якая ўваходзіць у гэты выбарчы блок;

б) асоба, якая вылучаецца кандыдатам у дэпутаты, з'яўляецца членам палітычнай партыі, якая ўваходзіць у састаў выбарчага блока;

в) вытрымку са статута той палітычнай партыі, якая мае на тэрыторыі выбарчай акругі сваю пярвічную арганізацыю, ці іншага дакумента аб парадку ўтварэння пярвічнай арганізацыі.

3. Зыходзячы з таго, што палітычныя партыі, арганізацыі ветэранаў Рэспублікі Беларусь, таварыствы інвалідаў маюць права вылучыць на кожнай выбарчай акрузе толькі па аднаму кандыдату ў дэпутаты і пры ўмове, калі на тэрыторыі адпаведнай выбарчай акругі маецца створаная ва ўстаноўленым Законам парадку пярвічная арганізацыя палітычнай партыі ці грамадскага аб'яднання, якія вылучаюць кандыдата ў дэпутаты, растлумачыць, што:

пры наяўнасці ў палітычнай партыі або грамадскім аб'яднанні адной пярвічнай арганізацыі на раён і горад ці на раён або горад, у якім утвораны некалькі выбарчых акруг, вылучэнне кандыдата ў дэпутаты Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь можа праводзіцца па той выбарчай акрузе, дзе знаходзіцца пярвічная арганізацыя палітычнай партыі, адпаведнага грамадскага аб'яднання згодна з афіцыйнай даведкай аб яе фактычным месцазнаходжанні.

Старшыня Цэнтральнай камісіі Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенню рэспубліканскіх рэферэндумаў А.АБРАМОВІЧ.

Сакратар Цэнтральнай камісіі Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенню рэспубліканскіх рэферэндумаў І.ЛІХАЧ.

9 студзеня 1995 года

Нельга маўчаць!

Віцебскія казакі вешаюць на сябе пагоны

Апошнім часам на вочы чытачоў мясцовых газет у Віцебску ўсё часцей трапляюць невялічкія інфармацыі пра казакоў. Адну з іх, змешчаную ў "Віцебскім кур'еры" за 2 снежня 1993 года, можна працытаваць даслоўна: *"Віцебскія казакі з аморфнага ўтварэння пачалі выкрышталізоўвацца ў стройную структуру. Першым сваім указам Вярхоўны атаман Беларусі Вячаслаў Афанасьеў зацвердзіў спецыяльны савет — малы круг казакоў, у які ўвайшлі...* (пералічваюцца прозвішчы).

Другім указам прысвоены казачыя званні васьмярым падначаленым. Ім выдадзены адпаведныя пагоны. Тым жа ўказам узнагароджаны знакам "Казачае брацтва" А.Грыбкоў за ўдзел у абароне "Белага дома" ў кастрычніку 1993 года, а Б.Мацвееў — імянным гадзіннікам "за пасяховую барацьбу з партдзяржнаменклатурай, карупцыяй і мясцовай мафіяй".

З іншых нумароў чытачы даведаліся, што атаман Афанасьеў, некалі звольнены з арміі без права атрымання пенсіі, маёр, атрымаў званне палкоўніка. Цывільны ж выкладчык ПТВ Барыс Мацвееў ужо па прызначэнню атамана стаў есаулам (маёр) і начальнікам казацкай школы.

І вось што яшчэ больш дзіўна: самаяўленыя казакі-бязбожнікі, учарашнія камуністы пачалі дружна наведваць мясцовую царкву ды дарыць ёй камп'ютэры для нядзельных дзіцячых школ. А ў дзень нараджэння мітрапаліта Філарэта дапнулі і ў сталіцу, каб узнагародзіць уладыку імянным гадзіннікам ды ордэнам "За любовь к Отечеству I степени". За любоў да якой Айчыны — невядома. Як, між іншым, і тое, адкуль у казакоў сродкі.

Магчыма, Вярхоўнага атамана як галоўнакамандуючы прызначыў Прэзідэнт Лукашэнка? Або свае паўнамоцтвы па ўзнагародах перадаў казакам Прэзідыум Вярхоўнага Савета? Тады справа іншая. Але ж, каб не было няпэўных пытанняў, трэба было б абнародаваць гэта. Бо чаго добрага, атаманы-есаулы могуць самі пацясніць скарумпаваныя савецка-"вертыкальныя" падпоры дзяржавы, ды і дзяржаву заадно. Тым больш што да выбараў у новы парламент яны рыхтуюцца грунтоўна, і самапрызначаны або прызначаны некім па-за Беларуссю "вярхоўны" ўсур'ёз трызніць ускочыць на белага каня.

"Есаул" жа, зразумеўшы, што перад выбарамі абмішурыўся з пагонамі, пачаў адхрышчвацца ад казацтва, але публічна абвергнуць свой "імянны гадзіннік" па "ўказу №2" адмаўляецца з-за недахопу часу перад выбарамі. Адно, што абяцаў, — падаць у суд на таго, хто напомніць пра ягоныя "ўзнагароды" будучым выбаршчыкам. Як кажуць, дай Бог. Думаецца, гэта найлепшым чынам дапаможа ліквідаваць казацтва з іх "кругамі" ды "ўказамі", бо з'явіцца магчымасць высвеціць, наколькі яны законныя.

Яўгенія ВІЦЬБА.

Дзяржаўныя сімвалы наканаваны беларусам гісторыяй

Старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
ГРЫБУ Мечыславу Іванавічу,
старшыні Камісіі Вярхоўнага Савета па адукацыі, культуры і захаванню гістарычнай спадчыны
ГІЛЕВІЧУ Нілу Сымонавічу,
Галоўнаму рэдактару "Народнай газеты"
СЯРЭДЗІЧУ Іосіфу Паўлавічу

Мы, члены Вучонага савета Інстытута гісторыі Акадэміі навук Беларусі з занепакоенасцю адзначаем з'яўленне ў некаторых айчынных і замежных сродках масавай інфармацыі матэрыялаў з неабгрунтаванымі нападкамі на дзяржаўную сімволіку Рэспублікі Беларусь і з патрабаваннямі яе перагляду. У сувязі з гэтым лічым неабходным давесці да Вашага ведама і да ведама шырокай грамадскасці змест пастановы Вучонага савета нашага інстытута, прынятай яшчэ ў 1991 годзе. Адзначаем пры гэтым, што вучоныя інстытута і сёння не маюць падстаў мяняць або ўдакладняць сваю думку.

Пастанова Вучонага савета Інстытута гісторыі Акадэміі навук Беларусі ад 12 верасня 1991 года

Зыходзячы з таго, што герб "Пагоня" мае шматвяковую гісторыю і адлюстроўвае сумесную гераічную барацьбу беларускага і літоўскага народаў за сваю незалежнасць;

— што ён у канцы XIV стагоддзя стаў сімвалам іх дзяржаўнага саюза ў форме Вялікага княства Літоўскага;

— што ў слаўнай бітве пад Грунвальдам у 1410 г., якая паклала канец нямецкай агрэсіі на ўсход, беларускія палкі выступалі з "Пагоняй" на баявых сцягах;

— што ў XV—XVI стагоддзях выява "Пагоні" была на харугвах Берасцейскага, Віцебскага, Полацкага, Мсціслаўскага, Менскага, Віленскага, Навагародскага ваяводстваў і шэрагу паветаў Беларусі;

— што ў гербе "Пагоня" адлюстраваны нацыянальныя колеры беларускага народа — белы і чырвоны;

— што герб "Пагоня" і геральдычна звязаны з ім бел-чырвона-белы сцяг у 1918 годзе зацверджаны Сакратарыятам Беларускай Народнай Рэспублікі ў якасці дзяржаўных сімвалаў Беларусі;

— што герб і сцяг БССР, зацверджаныя ў 1951 г., не адлюстроўваюць шматвяковую гераічную гісторыю і нацыянальныя колеры беларускага народа і сталі сімвалам адміністрацыйнага рэжыму;

— што пад сімваламі "Пагоня" і бел-чырвона-белым сцягам развіваўся і развіваецца беларускі адраджэнцкі рух,

Вучоны савет Інстытута гісторыі АНБ прапануе:

1. Зацвердзіць у якасці дзяржаўных сімвалаў Рэспублікі Беларусь герб з выявай "Пагоні" і бел-чырвона-белы сцяг.

2. Лічыць мэтазгодным надаць суверэннай Беларускай дзяржаве назву: "Рэспубліка Беларусь".

3. Вырашэнне пытання аб Дзяржаўным гімне Рэспублікі Беларусь даручыць кампетэнтнай камісіі.

4. Сталіцы Рэспублікі Беларусь вярнуць старажытную гістарычную назву — горад Менск.

Члены Вучонага савета Інстытута гісторыі АНБ:
Касцюк М.П., член-карэспандэнт АНБ, дырэктар інстытута; Біч М.В., доктар гістарычных навук, намеснік дырэктара па навуковай рабоце; Кошалеў М.К., кандыдат гістарычных навук, вучоны сакратар інстытута; Літвін А.М., кандыдат гістарычных навук, загадчык аддзела; Лойка П.А., кандыдат гістарычных навук, загадчык аддзела; Шадыра В.І., кандыдат гістарычных навук, загадчык аддзела; Лыч Л.М., доктар гістарычных навук, вядучы навуковы супрацоўнік; Філякоў У.Г., кандыдат гістарычных навук, старшы навуковы супрацоўнік; Навіцкі У.І., доктар гістарычных навук, загадчык аддзела; Ксяндзоў У.П., доктар гістарычных навук, вядучы навуковы супрацоўнік; Галенчанка Г.Я., кандыдат гістарычных навук, загадчык аддзела; Вяргей В.С., кандыдат гістарычных навук, старшы навуковы супрацоўнік; Штыхаў Г.В., доктар гістарычных навук, загадчык аддзела; Чарняўскі М.М., кандыдат гістарычных навук, загадчык аддзела; Гурын М.Ф., доктар гістарычных навук, вядучы навуковы супрацоўнік; Языковіч Л.У., кандыдат гістарычных навук, старшы навуковы супрацоўнік; Кузьменка У.І., кандыдат гістарычных навук, старшы навуковы супрацоўнік; Шаблюк В.У., кандыдат гістарычных навук, навуковы супрацоўнік; Мядзведзеў А.М., кандыдат гістарычных навук, навуковы супрацоўнік.

Вопрос Президенту

Так нужен ли нашей республике экспорт?

Всем известно: основа стабильности национальной валюты — это достаточные валютные поступления от экспорта собственной продукции. А потому правительства всех стран стараются создать благоприятные условия для предприятий-экспортеров, завоевать чужие рынки и прочно на них обосноваться.

Наша республика около 40 процентов валюты получает за счет экспорта сложной промышленной продукции — тракторов, грузовых автомобилей, станков, холодильников и т.д. К сожалению, в ближайшее время по их экспортным поставкам может быть нанесен мощный удар — говорят, что готовится указ Президента об изменении порядка внешнеэкономической деятельности. Это означает, что еще до подписания экспортного контракта надо подготовить, согласовать и заверить печатями в таможне и банке вновь создаваемый в четырех экземплярах документ — "паспорт сделки"; вводятся новые "агенты валютного контроля"; при несоответствии "паспорта сделки" заключенному контракту проводится расследование; валюта по контракту должна поступить не позднее 60 дней или же все документы надо пересогласовывать в ряде инстанций.

Сегодня экспорт сложной техники ведется в основном с длительными сроками оплаты — так принято не только у нас, но и повсюду в мире; новые "правила игры" сразу же приведут к сокращению экспорта. Введение многочисленных согласований "паспорта сделки" увеличит коррупцию и бюрократизм. Резко сократится импорт современного технологического оборудования, так как такие поставки всегда превышают 60 дней.

К таким выводам пришел Совет по внешнеэкономической деятельности Белорусской научно-промышленной ассоциации, объединяющей основные предприятия-экспортеры сложной технической продукции — тракторостроителей и автомобилестроителей, производителей станков и холодильников, электронщиков и приборостроителей. Но, к большому сожалению, их обращение с просьбой о пересмотре готовящегося указа не было принято во внимание.

Так нужен ли нашей республике экспорт?

По поручению предприятий — Совет по внешнеэкономической деятельности Белорусской научно-промышленной ассоциации.

Да ведама дэпутатаў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Шаснаццатая сесія Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь прадоўжыць сваю работу 8 лютага 1995 г. у 9 гадзін 30 хвілін у зале пасяджэнняў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь у Доме Ўрада.

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб паўторным абмеркаванні і галасаванні Закона Рэспублікі Беларусь "Аб Вярхоўным Савеце Рэспублікі Беларусь"

Паўторна абмеркаваўшы ў адпаведнасці з пунктам 20 артыкула 100 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь вернуты Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь Закон Рэспублікі Беларусь "Аб Вярхоўным Савеце Рэспублікі Беларусь", прыняты 21 снежня 1994 года, з пярэчаннямі па асобных яго артыкулах, Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе**:

Пацвердзіць рашэнне Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 21 снежня 1994 года аб прынящці Закона Рэспублікі Беларусь "Аб Вярхоўным Савеце Рэспублікі Беларусь".

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь М.ГРЫБ.

31 студзеня 1995 г., г. Мінск
№3558 XII

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб увядзенні ў дзеянне Закона Рэспублікі Беларусь "Аб Вярхоўным Савеце Рэспублікі Беларусь"

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе**:

Увесці ў дзеянне Закон Рэспублікі Беларусь "Аб Вярхоўным Савеце Рэспублікі Беларусь" з дня яго апублікавання.

Да прывядзення заканадаўства Рэспублікі Беларусь у адпаведнасць з названым Законам акты дзеючага заканадаўства прымяняюцца ў той частцы, у якой яны не супярэчаць дадзенаму Закону.

Дзеянне артыкула 116 распаўсюджваецца на асоб, якія займалі пасаду Старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь пачынаючы з дванаццатага склікання Вярхоўнага Савета.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь М.ГРЫБ.

21 снежня 1994 г., г. Мінск.
№3466-XII.

ЗАКОН РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

АБ ВЯРХОЎНЫМ САВЕЦЕ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Гэты Закон на аснове і ў мэтах выканання Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь вызначае прававы статус, утрыманне, парадак і забеспячэнне дзейнасці Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Глава I. АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

Артыкул 1. Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь — вышэйшы прадстаўнічы пастаянна дзеючы і адзіны заканадаўчы орган дзяржаўнай улады Рэспублікі Беларусь.

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь валодае вяршэнствам і паўнатой заканадаўчай улады і ажыццяўляе яе ад імя народа ў формах і межах, якія вызначаюцца Канстытуцыяй і законамі Рэспублікі Беларусь.

Вярхоўны Савет не мае права перадаваць свае паўнамоцтвы якому-небудзь іншаму органу або службовым асобам.

Артыкул 2. Вярхоўны Савет ажыццяўляе заканадаўчую ўладу ў Рэспубліцы Беларусь, грунтуючыся на непахісных асновах народаўладдзя, імкнучыся зацвердзіць правы і свабоды кожнага грамадзяніна Рэспублікі Беларусь, забяспечыць грамадзянскую згоду, непарушныя прынцыпы прававой дзяржавы.

Вярхоўны Савет адказны перад грамадзянамі рэспублікі за стварэнне неабходных заканадаўчых умоў для свабоднага і годнага развіцця асобы.

Артыкул 3. Вярхоўны Савет у заканадаўчай форме рэгулюе адносіны паміж сацыяльнымі, нацыянальнымі і іншымі супольнасцямі на аснове прынцыпаў роўнасці перад законам, павагі да іх правоў і інтарэсаў.

Артыкул 4. Вярхоўны Савет рэалізуе палітычную волю грамадзян Рэспублікі Беларусь, ажыццяўляючы дзейнасць на аснове разнастайнасці ідэалогіі і поглядаў.

Вярхоўны Савет з'яўляецца гарантам замацаваных у Канстытуцыі, законах і міжнародных абавязацельствах дзяржавы правоў і свабод грамадзян Беларусі, арганізуе кантроль за іх выкананнем. Вярхоўны Савет непасрэдна і праз створаныя ім органы ажыццяўляе кантроль за захаваннем правоў і свабод чалавека.

Вярхоўны Савет ажыццяўляе свае паўнамоцтвы ва ўзаемадзеянні з цэнтральнымі органамі кіравання, органамі мясцовага кіравання і самакіравання ў адпаведнасці з законам.

Артыкул 5. Вярхоўны Савет забяспечвае правы грамадзян на ўдзел у вырашэнні дзяржаўных спраў як непасрэдна, так і праз свабодна выбраных прадстаўнікоў.

Артыкул 6. Вярхоўны Савет складаецца з 260 дэпутатаў, якія выбіраюцца грамадзянамі Рэспублікі Беларусь.

Дэпутаты Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь выбіраюцца на аснове свабодных, роўных і прамых выбараў шляхам тайнага галасавання ў парадку, устаноўленым Законам Рэспублікі Беларусь "Аб выбарах дэпутатаў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь".

Артыкул 7. Тэрмін паўнамоцтваў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь — пяць гадоў.

Вярхоўны Савет лічыцца правамоцным пры выбранні не менш як дзвюх трацей ад агульнай колькасці дэпутатаў Вярхоўнага Савета.

Паўнамоцтвы Вярхоўнага Савета захоўваюцца да адкрыцця першага пасяджэння Вярхоўнага Савета новага склікання.

Паўнамоцтвы Вярхоўнага Савета могуць быць датэрмінова спынены па пастанове Вярхоўнага Савета, прынятай большасцю не менш як дзве трэці ад выбраных дэпутатаў.

Артыкул 8. Работа Вярхоўнага Савета ажыццяўляецца ў форме пленарных пасяджэнняў, пасяджэнняў яго пастаянных і часовых камісій, Прэзідыума Вярхоўнага Савета, іншых органаў Вярхоўнага Савета і дзейнасці дэпутатаў Вярхоўнага Савета.

Парадак дзейнасці Вярхоўнага Савета, яго органаў і дэпутатаў вызначаецца Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь, гэтым Законам, іншымі заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь, а таксама Рэгламентам Вярхоўнага Савета, які прымаецца Вярхоўным Саветам і падпісваецца яго Старшынёй.

Глава II. КАМПЕТЭНЦЫЯ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Артыкул 9. Кампетэнцыя Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь вызначаецца ў адпаведнасці з Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь, гэтым Законам і іншымі законамі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 10. Вярхоўны Савет ажыццяўляе паўнамоцтвы ўласніка ў дачыненні да ўласнасці Рэспублікі Беларусь.

Іншыя органы дзяржаўнай улады і кіравання, юрыдычныя і фізічныя асобы валодаюць, карыстаюцца і распараджаюцца дзяржаўнай маёмасцю ў адпаведнасці з законам.

Артыкул 11. Вярхоўны Савет у адпаведнасці з законам назначае рэспубліканскія рэферэндумы па найбольш важных пытаннях, якія закранаюць інтарэсы Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 12. Вярхоўны Савет прымае і змяняе Канстытуцыю, законы, ажыццяўляе кантроль за іх выкананнем.

Любы закон Рэспублікі Беларусь не можа быць зменены або адменены інакш як шляхам прыняцця новага закона або ўнясення змяненняў і дапаўненняў у дзеючы.

Вярхоўны Савет па прапанове органаў і асоб, якія маюць права заканадаўчай ініцыятывы, з мэтай устанаўлення адназначнага зместу дае тлумачэнне артыкулаў Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь і законаў.

У мэтах ажыццяўлення распарадчых і кантрольных паўнамоцтваў Вярхоўны Савет прымае пастановы, ажыццяўляе кантроль за іх выкананнем.

Артыкул 13. Вярхоўны Савет не пазней чым за тры месяцы да заканчэння сваіх паўнамоцтваў назначае выбары новага складу Вярхоўнага Савета.

Выбары дэпутатаў мясцовых Саветаў дэпутатаў назначаюцца Вярхоўным Саветам не пазней чым за тры месяцы да заканчэння тэрміну паўнамоцтваў мясцовых Саветаў дэпутатаў.

Выбары Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь назначаюцца Вярхоўным Саветам не пазней чым за пяць месяцаў і праводзяцца не пазней чым за два месяцы да заканчэння тэрміну паўнамоцтваў папярэдняга Прэзідэнта. Калі пасада Прэзідэнта аказалася вакантнай, выбары праводзяцца не раней чым праз 30 дзён і не пазней чым праз 70 дзён з дня адкрыцця вакансіі.

Артыкул 14. Вярхоўны Савет утварае Цэнтральную камісію па выбарах і правядзенню рэспубліканскіх рэферэндумаў не пазней чым за 90 дзён да выбараў.

Артыкул 15. Вярхоўны Савет у мэтах забеспячэння вяршэнства Канстытуцыі і яе непасрэднага дзеяння на тэрыторыі рэспублікі, адпаведнасці актаў дзяржаўных органаў Канстытуцыі, усталявання законнасці ў правatворчасці і правапрымяненні, вырашэння іншых пытанняў, прадугледжаных Канстытуцыяй, выбірае Канстытуцыйны Суд Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 16. Вярхоўны Савет у мэтах ажыццяўлення правасуддзя і нагляду за судовай дзейнасцю агульных судоў Рэспублікі Беларусь выбірае Вярхоўны Суд Рэспублікі Беларусь і па прадстаўленню Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь выбірае Старшыню Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 17. Вярхоўны Савет выбірае Вышэйшы Гаспадарчы Суд, які нясе адказнасць за арганізацыю, стан і ўдасканаленне дзейнасці гаспадарчых судоў у Рэспубліцы Беларусь па ажыццяўленню правасуддзя, а таксама па прадстаўленню Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь выбірае Старшыню Вышэйшага Гаспадарчага Суда.

Артыкул 18. Вярхоўны Савет выбірае Генеральнага пракурора Рэспублікі Беларусь, які кіруе дзейнасцю ўсіх органаў пракуратуры і ажыццяўляе кантроль за іх работай.

Артыкул 19. Вярхоўны Савет у мэтах ажыццяўлення кантролю за выкананнем рэспубліканскага бюджэту, выкарыстаннем дзяржаўнай уласнасці, выкананнем актаў Вярхоўнага Савета і адпаведнасцю ім іншых актаў, якія рэгулююць адносіны ў сферы дзяржаўнай уласнасці, гаспадарчыя, фінансавыя і падатковыя адносіны, стварае Кантрольную палату Рэспублікі Беларусь, выбірае Старшыню Кантрольнай палаты і па прадстаўленню Старшыні Кантрольнай палаты выбірае намеснікаў Старшыні і Савет Кантрольнай палаты Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 20. Вярхоўны Савет зацвярджае ў Рэспубліцы Беларусь адзіную бюджэтна-фінансавую, падатковую, грашова-крэдытную, валютную палітыку.

Вярхоўны Савет у мэтах рэгулявання крэдытных адносін, грашовага абарачэння, вызначэння парадку разлікаў і ажыццяўлення эмісіі грошай стварае Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь.

Вярхоўны Савет па прадстаўленню Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь выбірае Старшыню Праўлення Нацыянальнага банка і па прадстаўленню Старшыні Праўлення Нацыянальнага банка выбірае намеснікаў Старшыні і членаў Праўлення Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 21. Вярхоўны Савет у мэтах рэгулявання агульнадзяржаўных даходаў і расходаў зацвярджае рэспубліканскі бюджэт, справаздачу аб яго выкананні, нарматывы адлічэнняў ад агульнадзяржаўных падаткаў і даходаў у мясцовыя бюджэты, устанаўлівае рэспубліканскія падаткі і зборы, ажыццяўляе кантроль за грашовай эмісіяй.

Артыкул 22. Вярхоўны Савет вызначае асноўныя напрамкі ўнутранай і знешняй палітыкі рэспублікі.

Рэспубліка Беларусь у сваёй унутранай палітыцы зыходзіць з таго, што чалавек з'яўляецца вышэйшай каштоўнасцю грамадства і дзяржавы і мае права на гарантаваныя ўмовы для свабоднага і годнага развіцця асобы.

Рэспубліка Беларусь у сваёй знешняй палітыцы зыходзіць з прынцыпаў роўнасці дзяржаў, непрымянення сілы або пагрозы сілай, непарушнасці граніц, мірнага ўрэгулявання спрэчак, неўмяшання ва ўнутраныя справы і іншых агульнапрызнаных прынцыпаў і норм міжнароднага права.

Артыкул 23. Вярхоўны Савет, прызнаючы прыярытэт агульнапрызнаных прынцыпаў міжнароднага права і забяспечваючы адпаведнасць яму заканадаўства, а таксама зыходзячы з асноўных напрамкаў унутранай і знешняй палітыкі рэспублікі, ратыфікуе і дэнансуе міжнародныя дагаворы Рэспублікі Беларусь.

Не дапускаецца заключэнне міжнародных дагавораў, якія супярэчаць Канстытуцыі.

Артыкул 24. Вярхоўны Савет, прымаючы пад увагу асноўныя напрамкі знешняй палітыкі рэспублікі і зыходзячы з мэты зрабіць сваю тэрыторыю бяз'ядзернай зонай, а дзяржаву — нейтральнай, вызначае ваенную дактрыну Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 25. У выпадках узброенага ўварвання на тэрыторыю Рэспублікі Беларусь Вярхоўны Савет у мэтах абароны незалежнасці і тэрытарыяльнай цэласнасці дзяржавы, асноўных правоў і свабод грамадзян аб'яўляе вайну.

Вярхоўны Савет заключае мір, умовы якога забяспечваюць ажыццяўленне асноўных правоў і свабод грамадзян рэспублікі і не павінны парушаць незалежнасць і тэрытарыяльную цэласнасць дзяржавы, супярэчыць Канстытуцыі.

Артыкул 26. Вярхоўны Савет устанаўлівае дзяржаўныя ўзнагароды, класныя чыны і званні Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 27. Вярхоўны Савет, зыходзячы з мэт стварэння эфектыўных умоў для ўдасканалення мясцовага кіравання і самакіравання:

вызначае законам парадак вырашэння пытанняў адміністрацыйна-тэрытарыяльнага ўладкавання дзяржавы;

стварае сістэму мясцовых органаў самакіравання, ажыццяўляе метадычнае забеспячэнне іх дзейнасці, аказвае ім інфармацыйную дапамогу, арганізуе павышэнне кваліфікацыі кадраў;

ажыццяўляе кантроль за дзейнасцю органаў мясцовага кіравання і самакіравання ў адпаведнасці з законам;

разглядае і ўлічвае ў сваёй дзейнасці прапановы органаў мясцовага кіравання і самакіравання і ў месячны тэрмін паведамляе ім аб выніках іх разгляду.

Артыкул 28. Вярхоўны Савет прымае пастановы аб роспуску мясцовых Саветаў дэпутатаў у выпадку сістэматычнага або грубага парушэння імі патрабаванняў заканадаўства на аснове заключэння адпаведнай пастаяннай камісіі Вярхоўнага Савета і назначае новыя выбары.

Артыкул 29. Вярхоўны Савет адмяняе распараджэнні Старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь у выпадках, калі яны супярэчаць законам і пастановам Вярхоўнага Савета.

Артыкул 30. Вярхоўны Савет прымае пастанову аб зняцці з пасады Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь у выпадках:

парушэння Прэзідэнтам Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь. Рашэнне прымаецца на падставе заключэння Канстытуцыйнага Суда;

учынення Прэзідэнтам злачынства. Рашэнне прымаецца на падставе заключэння спецыяльнай камісіі Вярхоўнага Савета.

Пытанне аб зняцці Прэзідэнта можа быць пастаўлена па прапанове не менш як 70 дэпутатаў Вярхоўнага Савета.

Артыкул 31. Вярхоўны Савет прымае пастанову аб датэрміновым вызваленні Прэзідэнта ад пасады пры немагчымасці выканання ім сваіх абавязкаў па стану здароўя пры наяўнасці заключэння спецыяльнай урачэбнай камісіі, створанай Вярхоўным Саветам.

Артыкул 32. Вярхоўны Савет прымае адстаўку Прэзідэнта. Адстаўка Прэзідэнта прымаецца пастановай Вярхоўнага Савета без галасавання і не з'яўляецца пытаннем для абмеркавання.

Артыкул 33. Вярхоўны Савет дае згоду на назначэнне і вызваленне ад пасады Прэм'ер-міністра, яго намеснікаў, міністраў замежных спраў, фінансаў, абароны, унутраных спраў, Старшыні Камітэта дзяржаўнай бяспекі.

Артыкул 34. На працягу месяца пасля зацвярджэння рэспубліканскага бюджэту Вярхоўны Савет заслухоўвае паведамленне Прэзідэнта аб праграме дзейнасці Кабінета Міністраў.

Артыкул 35. Вярхоўны Савет у трохдзённы тэрмін разглядае рашэнне Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь аб увядзенні на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь або ў асобных яе мясцовасцях надзвычайнага становішча.

Артыкул 36. Вярхоўны Савет заслухоўвае даклады Прэзідэнта аб становішчы дзяржавы.

Вярхоўны Савет можа прыняць рашэнне аб абмеркаванні даклада.

Артыкул 37. Вярхоўны Савет прымае рашэнні аб амністыі.

Артыкул 38. Вярхоўны Савет можа вырашаць іншыя пытанні ў адпаведнасці з Канстытуцыяй.

Глава III. ПАРАДАК РАЗГЛЯДУ ЗАКОНАПРАЕКТАЎ І ПРЫНЯЦЦЯ ЗАКОНАЎ, ІНШЫХ АКТАЎ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Артыкул 39. Права заканадаўчай ініцыятывы ў Вярхоўным Савеце належыць дэпутатам Вярхоўнага Савета, пастаянным камісіям Вярхоўнага Савета, Прэзідэнту, Вярхоўнаму Суду, Вышэйшаму Гаспадарчаму Суду, Генеральнаму пракурору, Кантрольнай палаце, Нацыянальнаму банку, а таксама грамадзянам, якія валодаюць выбарчым правам, у колькасці не менш як 50 тысяч чалавек.

Канстытуцыйны Суд мае права ўносіць у Вярхоўны Савет прапановы аб неабходнасці змяненняў і дапаўненняў Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь, аб прыняцці, адмене або змяненні законаў. Такія прапановы падлягаюць абавязковаму разгляду Вярхоўным Саветам.

Права заканадаўчай ініцыятывы ажыццяўляецца ў форме ўнясення праектаў новых законаў Рэспублікі Беларусь, праектаў законаў аб змяненнях або адмене норм дзеючых законаў Рэспублікі Беларусь, а таксама ў форме пісьмовых прапаноў аб прыняцці новых законаў Рэспублікі Беларусь (заканадаўчых прапаноў).

Ажыццяўленне права заканадаўчай ініцыятывы патрабуе абгрунтавання неабходнасці заканадаўчага рэгулявання адносін, аб якіх гаворыцца ў праекце або заканадаўчай прапанове.

Артыкул 40. Праекты законаў або заканадаўчыя прапановы дзяржаўных і грамадскіх органаў, якія не валодаюць правам заканадаўчай ініцыятывы, або асобных грамадзян могуць быць унесены ў Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь праз органы і асоб, якія валодаюць правам заканадаўчай ініцыятывы.

Артыкул 41. Праекты законаў і заканадаўчыя прапановы накіроўваюцца ў парадку рэалізацыі права заканадаўчай ініцыятывы ў Вярхоўны Савет на імя Старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, падлягаюць абавязковай рэгістрацыі з паведамленнем адрасату і захоўванню ў Вярхоўным Савеце.

Праекты законаў і заканадаўчыя прапановы, якія паступілі ў Вярхоўны Савет, накіроўваюцца Старшынёй Вярхоўнага Савета адпаведным пастаянным камісіям або іншым органам для папярэдняга разгляду і падрыхтоўкі пытання для слухання на пасяджэнні Вярхоўнага Савета.

Артыкул 42. Праекты законаў павінны адпавядаць Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь, міжнародным дагаворным і іншым абавязацельствам Рэспублікі Беларусь, міжнародна-прававым актам, ратыфікаваным Рэспублікай Беларусь.

Артыкул 43. На аснове Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь і ў мэтах яе выканання толькі законам могуць рэгулявацца:

асноўныя правы, свабоды і абавязкі грамадзян Рэспублікі Беларусь;

формы ажыццяўлення непасрэднай і прадстаўнічай дэмакратыі, удзелу грамадзян і іх аб'яднанняў у вырашэнні дзяржаўных спраў;

грамадзянства Рэспублікі Беларусь;

адносіны ўласнасці;

крымінальная, грамадзянска-прававая, адміністрацыйная і іншая адказнасць;

парадак фарміравання і дзейнасці органаў заканадаўчай і судовай улады, цэнтральных органаў кіравання і органаў самакіравання;

дзейнасць праваахоўных органаў;

дзяржаўная сімволіка;

адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел Рэспублікі Беларусь;

фінансава-крэдытная сістэма;

прававы статус сродкаў масавай інфармацыі;

рэжым надзвычайнага становішча;

іншыя пытанні, калі Канстытуцыяй і законамі Рэспублікі Беларусь яны аднесены да ведання Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 44. Праект закона павінен змяшчаць вычарпальную адназначную інфармацыю аб мэтах і сутнасці рэгламентуемых адносін, іх суб'ектах, аб'ектах, адпавядаць галіновым прынцыпам пабудовы сістэмы права. Праект закона можа ўключаць інфармацыю аб змесце спецыяльных паняццяў і тэрмінаў, якія выкарыстоўваюцца ў тэксце.

У тэкст праекта закона павінны быць уключаны палажэнні аб тэрмінах і парадку ўступлення закона ў сілу.

Артыкул 45. Праекты законаў Рэспублікі Беларусь прадстаўляюцца да разгляду Вярхоўным Саветам з прыкладаннем наступных матэрыялаў:

абгрунтаванне неабходнасці заканадаўчага рэгулявання адносін, якім прысвечаны праекты;

вычарпальны пералік і канкрэтныя фармулёўкі артыкулаў, законаў і іншых нарматыўна-прававых актаў, якія падлягаюць змяненню, дапаўненню або адмене ў сувязі з прыняццем законапраекта;

прапановы аб распрацоўцы падзаконных нарматыўна-прававых актаў, неабходных для рэалізацыі законапраекта;

інфармацыя аб папярэдняй экспертызе законапраекта вучонымі і спецыялістамі, заключэннях зацікаўленых ведамстваў, прапановах і заўвагах, якія паступілі па законапраекту;

фінансавае абгрунтаванне законапраекта і інфармацыя аб мяркуемых затратах, звязаных з рэалізацыяй законапраекта.

Артыкул 46. Праекты законаў або заканадаўчыя прапановы, якія накіраваны на рэгламентацыю або змяненне фінансава-крэдытнай сістэмы Рэспублікі Беларусь ці адносяцца да рэспубліканскага бюджэту, могуць быць унесены ў Вярхоўны Савет пры наяўнасці заключэнняў Кабінета Міністраў, Кантрольнай палаты і Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 47. Разгляд Вярхоўным Саветам праекта закона або заканадаўчай прапановы, а таксама прыняцце рашэнняў ажыццяўляюцца ў адпаведнасці з Канстытуцыяй, гэтым Законам і Рэгламентам Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 48. Прыярытэтнаму разгляду Вярхоўным Саветам падлягаюць праекты законаў, непасрэдна накіраваныя на рэалізацыю палажэнняў Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 49. Ажыццяўляючы заканадаўчую ўладу, Вярхоўны Савет прымае:

а) Канстытуцыю Рэспублікі Беларусь;

б) канстытуцыйныя законы Рэспублікі Беларусь аб:

парадку ўступлення ў сілу Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь;

унясенні ў Канстытуцыю змяненняў і дапаўненняў;

увядзенні ў дзеянне законаў аб змяненні і дапаўненні Канстытуцыі;

тлумачэнні Канстытуцыі і ўказаных законаў;

в) законы Рэспублікі Беларусь і дае іх тлумачэнне;

г) пастановы.

Артыкул 50. Законы і пастановы Вярхоўнага Савета лічацца прынятымі пры ўмове, што за іх прагаласавала большасць выбраных дэпутатаў, калі іншае не прадугледжана Канстытуцыяй.

Канстытуцыя, законы аб унясенні ў яе змяненняў і дапаўненняў, аб увядзенні ў дзеянне Канстытуцыі, акты аб тлумачэнні Канстытуцыі і ўказаных законаў, пастановы аб зняцці з пасады, датэрміновым вызваленні ад пасады Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь лічацца прынятымі, калі за іх прагаласавала не менш як дзве трэці ад выбраных дэпутатаў Вярхоўнага Савета.

Артыкул 51. Прынятыя Вярхоўным Саветам законы ў дзесяцідзённы тэрмін з дня прыняцця накіроўваюцца на подпіс Прэзідэнту.

Старшыня Вярхоўнага Савета зацвярджае сваім подпісам аўтэнтычнасць прынятага Вярхоўным Саветам закона, які перадаецца Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь.

У выпадку вяртання Прэзідэнтам не падпісанага ім тэксту прынятага Вярхоўным Саветам закона для паўторнага абмеркавання і галасавання Вярхоўны Савет разглядае пярэчанні Прэзідэнта і можа пацвердзіць раней прынятае рашэнне большасцю не менш як дзве трэці ад выбраных дэпутатаў Вярхоўнага Савета.

Закон, прыняты Вярхоўным Саветам і не вернуты Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь у дзесяцідзённы тэрмін з дня яго атрымання для паўторнага абмеркавання і галасавання, лічыцца падпісаным і ўступае ў дзеянне ў адпаведнасці з яго зместам.

Артыкул 52. Прэзідэнт пры вяртанні закона, прынятага Вярхоўным Саветам, для паўторнага абмеркавання і галасавання можа прапанаваць Вярхоўнаму Савету спецыяльныя пагаджальныя працэдуры пры папярэднім разглядзе вернутага закона да паўторнага абмеркавання і галасавання.

Артыкул 53. Вярхоўны Савет у межах сваіх паўнамоцтваў мае права прымаць дэкларацыі, заявы, звароты і іншыя дакументы, якія афармляюцца пастановамі Вярхоўнага Савета, пры ўмове, што за іх прагаласавала большасць выбраных дэпутатаў.

Рашэнні, аднесеныя Рэгламентам Вярхоўнага Савета да працэдурных, прымаюцца большасцю прысутных на пленарным пасяджэнні дэпутатаў Вярхоўнага Савета.

Артыкул 54. Законы і пастановы Вярхоўнага Савета маюць абавязковую сілу на ўсёй тэрыторыі Рэспублікі Беларусь. Прынятыя Вярхоўным Саветам законы маюць абавязковую сілу з моманту іх апублікавання ці давядзення да ўсеагульнага ведама іншым прадугледжаным законам спосабам.

Прынятыя Вярхоўным Саветам пастановы маюць абавязковую сілу з моманту, які вызначаецца Вярхоўным Саветам, публікуюцца або даводзяцца да ведама зацікаўленых асоб іншым прадугледжаным законам спосабам.

Прынятыя Вярхоўным Саветам законы і пастановы рэгіструюцца, і ім прысвойваецца адпаведны парадкавы нумар.

Артыкул 55. Вярхоўны Савет з'яўляецца дэпазітарыем прынятых ім законаў і пастаноў.

Глава IV. КАНТРОЛЬНЫЯ ПАЎНАМОЦТВЫ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Артыкул 56. Вярхоўны Савет у адпаведнасці з законам непасрэдна і праз ствараемыя ім органы ажыццяўляе кантроль за:

выкананнем Канстытуцыі і законаў Рэспублікі Беларусь, актаў тлумачэння Канстытуцыі і законаў Рэспублікі Беларусь, пастаноў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь;

ажыццяўленнем асноўных напрамкаў унутранай і знешняй палітыкі Рэспублікі Беларусь;

дзейнасцю фінансава-крэдытнай сістэмы;

выкананнем рэспубліканскага бюджэту;

грашовай эмісіяй;

выкананнем ваеннай дактрыны Рэспублікі Беларусь;

дзейнасцю органаў, якія ўтвараюцца або выбіраюцца Вярхоўным Саветам;

дзейнасцю службовых асоб, якія выбіраюцца Вярхоўным Саветам або назначаюцца з яго згоды;

адпаведнасцю заканадаўству рашэнняў мясцовых Саветаў дэпутатаў;

іншымі сферамі, якія вызначаюцца Канстытуцыяй і законамі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 57. Вярхоўны Савет:

штогод заслухоўвае даклад Прэзідэнта аб становішчы дзяржавы;

штогод або пры неабходнасці заслухоўвае інфармацыю Прэзідэнта аб рэалізацыі ўнутранай і знешняй палітыкі Рэспублікі Беларусь;

штогод або пры неабходнасці заслухоўвае інфармацыю Кантрольнай палаты аб выкананні рэспубліканскага бюджэту.

Па выніках абмеркавання дадзеных пытанняў Вярхоўны Савет прымае пастанову.

Артыкул 58. Вярхоўны Савет мае права заслухаць справаздачу любога члена Кабінета Міністраў па пытаннях выканання законаў, у тым ліку закона аб рэспубліканскім бюджэце. У выпадку парушэння членам Кабінета Міністраў Канстытуцыі і законаў Вярхоўны Савет мае права паставіць перад Прэзідэнтам пытанне аб датэрміновым вызваленні яго ад пасады.

Артыкул 59. Вярхоўны Савет на падставе заключэння адпаведнай камісіі Вярхоўнага Савета адмяняе рашэнні мясцовых Саветаў дэпутатаў, што не адпавядаюць заканадаўству.

Артыкул 60. Вярхоўны Савет і яго органы ў мэтах ажыццяўлення сваіх кантрольных паўнамоцтваў маюць права звярнуцца да любой службовай асобы Рэспублікі Беларусь з запытам аб інфармацыі з указаннем тэрміну і формы для адказу.

Глава V. АРГАНІЗАЦЫЯ ДЗЕЙНАСЦІ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Артыкул 61. Вярхоўны Савет як пастаянна дзеючы орган працуе ў сесіённым парадку.

Штогод праводзяцца дзве сесіі. Вясенняя сесія пачынаецца 1 лютага і завяршаецца 30 чэрвеня. Асенняя сесія пачынаецца 1 верасня і завяршаецца 23 снежня. Вярхоўны Савет можа прыняць пастанову аб працягу работы сесіі. Калі пачатак сесіі прыпадае на непрацоўны дзень, сесія адкрываецца ў першы пасля яго працоўны дзень.

Дэпутаты Вярхоўнага Савета збіраюцца на чарговыя сесіі без спецыяльнага запрашэння ў адпаведнасці з законам.

Сесія адкрываецца і закрываецца на пленарных пасяджэннях Вярхоўнага Савета выкананнем Дзяржаўнага гімна Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 62. Сесія Вярхоўнага Савета праводзіцца ў форме пленарных пасяджэнняў Вярхоўнага Савета, пасяджэнняў пастаянных камісій і іншых органаў, створаных Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь.

Парадак правядзення сесіі Вярхоўнага Савета вызначаецца Рэгламентам Вярхоўнага Савета.

Артыкул 63. Пленарныя пасяджэнні Вярхоўнага Савета праводзяцца адкрыта. Грамадзяне Рэспублікі Беларусь інфармуюцца аб рабоце пленарных пасяджэнняў праз рэспубліканскае радыё, тэлебачанне і іншыя сродкі масавай інфармацыі.

Па рашэнню Вярхоўнага Савета ў выпадках абмеркавання пытанняў, што змяшчаюць дзяржаўныя сакрэты, могуць праводзіцца закрытыя пленарныя пасяджэнні. Удзел у закрытых пленарных пасяджэннях, акрамя дэпутатаў Вярхоўнага Савета, могуць прымаць Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь, Прэм'ер-міністр, члены Кабінета Міністраў Рэспублікі Беларусь, іншыя спецыяльна запрошаныя асобы.

Артыкул 64. Першае пасяджэнне нававыбранага Вярхоўнага Савета склікаецца Цэнтральнай камісіяй Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенню рэспубліканскіх рэферэндумаў не пазней чым праз 30 дзён пасля выбараў.

Першае пасля выбараў пасяджэнне адкрывае Старшыня Цэнтральнай камісіі Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенню рэспубліканскіх рэферэндумаў. У выпадку яго адсутнасці або немагчымасці выканання ім сваіх абавязкаў пасяджэнне адкрывае старэйшы (ці наступны пасля яго) па ўзросту дэпутат Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Пасяджэнні вядуцца ім да выбрання Старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 65. Для арганізацыі работы Вярхоўнага Савета на першым пасля выбараў пасяджэнні Вярхоўнага Савета:

з ліку дэпутатаў Вярхоўнага Савета выбіраюцца Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, Першы намеснік Старшыні Вярхоўнага Савета і намеснікі Старшыні Вярхоўнага Савета;

выбіраюцца пастаянныя камісіі;

ствараецца Прэзідыум Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 66. Паводле меркавання Вярхоўнага Савета, акрамя Прэзідыума і пастаянных камісій, могуць стварацца і іншыя органы для вядзення законапраектнай работы, папярэдняга разгляду і падрыхтоўкі пытанняў, якія адносяцца да ведання Вярхоўнага Савета, ажыццяўлення кантролю за выкананнем законаў.

Артыкул 67. Вярхоўны Савет можа праводзіць спецыяльныя і нечарговыя пасяджэнні.

Спецыяльныя пасяджэнні Вярхоўнага Савета праводзяцца для прынясення Прысягі Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь, прыняцця адстаўкі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, а таксама для зняцця яго з пасады або вызвалення ад пасады.

Нечарговыя пасяджэнні Вярхоўнага Савета могуць склікацца ў перапынках паміж пленарнымі пасяджэннямі пры неабходнасці заслухаць даклад Прэзідэнта аб становішчы дзяржавы або інфармацыю Прэзідэнта аб рэалізацыі ўнутранай і знешняй палітыкі Рэспублікі Беларусь; для паўторнага абмеркавання і галасавання па законапраекту, які вернуты Прэзідэнтам, і ў іншых выпадках па рашэнню Старшыні Вярхоўнага Савета.

Артыкул 68. Правядзенне пленарных пасяджэнняў арганізуецца Прэзідыумам Вярхоўнага Савета.

Глава VI. СТАРШЫНЯ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ, НАМЕСНІКІ СТАРШЫНІ

Артыкул 69. Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь:

выбіраецца тайным галасаваннем;

падсправаздачны Вярхоўнаму Савету;

ажыццяўляе свае паўнамоцтвы ў Вярхоўным Савеце на прафесійнай аснове.

Артыкул 70. Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь:

ажыццяўляе агульнае кіраўніцтва падрыхтоўкай пытанняў, якія падлягаюць разгляду Вярхоўным Саветам;

вядзе пасяджэнні Вярхоўнага Савета;

узначальвае Прэзідыум Вярхоўнага Савета;

накіроўвае Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь прынятыя Вярхоўным Саветам законы на подпіс;

прадстаўляе Вярхоўны Савет у адносінах з органамі і арганізацыямі ўнутры краіны і за мяжой;

падпісвае акт аб прынясенні Прысягі Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь;

падпісвае пастановы, прынятыя Вярхоўным Саветам;

з'яўляецца членам Савета Бяспекі Рэспублікі Беларусь па пасадзе;

прадстаўляе Вярхоўнаму Савету кандыдатуры для выбрання на пасады Першага намесніка і намеснікаў Старшыні Вярхоўнага Савета, Генеральнага пракурора, Старшыні Кантрольнай палаты;

ажыццяўляе іншыя паўнамоцтвы, прадугледжаныя заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 71. Старшыня Вярхоўнага Савета выконвае абавязкі Прэзідэнта ў выпадку вакансіі пасады Прэзідэнта або немагчымасці выканання Прэзідэнтам сваіх абавязкаў да прынясення Прысягі нававыбраным Прэзідэнтам.

Артыкул 72. Старшыня Вярхоўнага Савета мае права звярнуцца ў Канстытуцыйны Суд аб дачы заключэння:

аб адпаведнасці законаў, міжнародных дагаворных і іншых абавязацельстваў Рэспублікі Беларусь Канстытуцыі, міжнародна-прававым актам, ратыфікаваным Рэспублікай Беларусь;

аб адпаведнасці прававых актаў міждзяржаўных утварэнняў, у якія ўваходзіць Рэспубліка Беларусь, указаў Прэзідэнта, пастаноў Кабінета Міністраў, а таксама актаў Вярхоўнага Суда, Вышэйшага Гаспадарчага Суда, Генеральнага пракурора, якія маюць нарматыўны характар, Канстытуцыі, законам і міжнародна-прававым актам, ратыфікаваным Рэспублікай Беларусь.

Артыкул 73. Старшыня Вярхоўнага Савета:

з'яўляецца гарантам абароны гонару і годнасці, правоў дэпутатаў Вярхоўнага Савета;

абавязаны весці пленарныя і іншыя пасяджэнні Вярхоўнага Савета, забяспечваць на іх парадак у адпаведнасці з Рэгламентам Вярхоўнага Савета.

Артыкул 74. Старшыня Вярхоўнага Савета, з'яўляючыся вышэйшай службовай асобай Вярхоўнага Савета:

кіруе работай апарату Вярхоўнага Савета;

ажыццяўляе прыём на работу і звальненне з работы кіраўнікоў службаў, якія забяспечваюць дзейнасць Вярхоўнага Савета;

штогод робіць справаздачу перад Вярхоўным Саветам аб сваёй рабоце.

Артыкул 75. Старшыня Вярхоўнага Савета для ажыццяўлення сваіх паўнамоцтваў выдае распараджэнні.

Артыкул 76. Першы намеснік і намеснікі Старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь выконваюць па даручэнню Старшыні Вярхоўнага Савета асобныя яго абавязкі і замяшчаюць Старшыню Вярхоўнага Савета ў выпадку яго адсутнасці або немагчымасці выканання ім сваіх абавязкаў. Прэзідыум Вярхоўнага Савета вызначае асноўныя напрамкі дзейнасці намеснікаў Старшыні Вярхоўнага Савета і размяркоўвае паміж імі абавязкі па арганізацыі работы Вярхоўнага Савета і яго органаў.

Артыкул 77. Першы намеснік Старшыні Вярхоўнага Савета выконвае абавязкі Старшыні Вярхоўнага Савета ў выпадку, калі Старшыня Вярхоўнага Савета выконвае абавязкі Прэзідэнта.

Артыкул 78. Старшыня Вярхоўнага Савета, Першы намеснік Старшыні Вярхоўнага Савета, намеснікі Старшыні могуць быць адкліканы з пасады па рашэнню Вярхоўнага Савета.

Глава VII. ПРЭЗІДЫУМ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Артыкул 79. Для арганізацыі работы Вярхоўнага Савета ствараецца Прэзідыум Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

У склад Прэзідыума Вярхоўнага Савета ўваходзяць Старшыня Вярхоўнага Савета, Першы намеснік Старшыні Вярхоўнага Савета, намеснікі Старшыні Вярхоўнага Савета і дэпутаты ў парадку, прадугледжаным Рэгламентам Вярхоўнага Савета.

Артыкул 80. Пасяджэнні Прэзідыума Вярхоўнага Савета склікаюцца Старшынёй Вярхоўнага Савета па меры неабходнасці і правамоцныя, калі на іх прысутнічаюць не менш як дзве трэці выбраных членаў Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 81. Рашэнні Прэзідыума Вярхоўнага Савета прымаюцца большасцю галасоў ад колькасці асоб, якія ўваходзяць у яго склад, і афармляюцца пастановамі.

Артыкул 82. У пасяджэннях Прэзідыума Вярхоўнага Савета маюць права ўдзельнічаць з правам дарадчага голасу дэпутаты Вярхоўнага Савета, Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь, Старшыня Канстытуцыйнага Суда, Прэм'ер-міністр, Старшыня Вярхоўнага Суда, Старшыня Вышэйшага Гаспадарчага Суда, Генеральны пракурор, Старшыня Праўлення Нацыянальнага банка, Старшыня Кантрольнай палаты або намеснікі, якія выконваюць іх абавязкі, Начальнік Сакратарыята Вярхоўнага Савета, а таксама асобы, запрошаныя на пасяджэнне Прэзідыума Вярхоўнага Савета.

Артыкул 83. Прэзідыум Вярхоўнага Савета:

арганізуе работу, звязаную з правядзеннем сесій, пленарных нечарговых і спецыяльных пасяджэнняў Вярхоўнага Савета;

арганізуе работу па падрыхтоўцы праектаў законаў Рэспублікі Беларусь для разгляду ў Вярхоўным Савеце;

фарміруе парадак дня сесій для прапанавання Вярхоўнаму Савету;

каардынуе работу камісій;

садзейнічае дэпутатам Вярхоўнага Савета ў выкананні імі іх паўнамоцтваў;

распараджаецца бюджэтам Вярхоўнага Савета, памяшканнямі, транспартам, абсталяваннем і іншай маёмасцю, прызначанай для забеспячэння дзейнасці Вярхоўнага Савета;

разглядае ў адпаведнасці з заканадаўствам іншыя пытанні па арганізацыі і забеспячэнню дзейнасці Вярхоўнага Савета, Кантрольнай палаты Рэспублікі Беларусь, Пракуратуры і іншых органаў, якія ствараюцца Вярхоўным Саветам і падпарадкаваны яму.

Артыкул 84. У пералік пытанняў, якія прапануюцца Прэзідыумам Вярхоўнага Савета для разгляду на пленарных пасяджэннях, могуць уключацца толькі тыя законапраекты і дакументы, якія прайшлі ўстаноўлены парадак папярэдняга разгляду, прадугледжаны Рэгламентам Вярхоўнага Савета, і адпавядаюць патрабаванням, што прад'яўляюцца гэтым Законам.

Рашэнні Прэзідыума Вярхоўнага Савета, прынятыя ў межах яго кампетэнцыі ў адпаведнасці з заканадаўствам, з'яўляюцца абавязковымі для выканання ўсімі органамі і службовымі асобамі. Рашэнні Прэзідыума Вярхоўнага Савета, якія не адпавядаюць заканадаўству, могуць быць адменены самім Прэзідыумам, а таксама Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь.

Глава VIII. КАМІСІІ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Артыкул 85. Для вядзення законапраектнай работы, папярэдняга разгляду і падрыхтоўкі пытанняў, якія адносяцца да ведання Вярхоўнага Савета, ажыццяўлення кантролю за выкананнем законаў у Вярхоўным Савеце з ліку выбраных дэпутатаў ствараюцца пастаянныя камісіі.

Артыкул 86. Для забеспячэння эфектыўнай работы Вярхоўнага Савета ў пастаянныя камісіі і іншыя органы, якія ствараюцца Вярхоўным Саветам, павінны ўваходзіць усе дэпутаты Вярхоўнага Савета незалежна ад таго, ажыццяўляюць яны паўнамоцтвы дэпутата на прафесійнай аснове або не парываючы з вытворчай і службовай дзейнасцю.

Старшыня, намеснік старшыні, сакратар, персанальны склад камісіі Вярхоўнага Савета выбіраюцца дэпутатамі Вярхоўнага Савета і зацвярджаюцца пастановай Вярхоўнага Савета.

Пры фарміраванні персанальнага складу пастаянных камісій улічваюцца пажаданні дэпутатаў Вярхоўнага Савета.

Дэпутат Вярхоўнага Савета можа быць выбраны старшынёй, намеснікам старшыні або сакратаром пастаяннай камісіі толькі пры яго згодзе.

Дэпутат Вярхоўнага Савета можа быць членам адной пастаяннай камісіі. У рабоце іншых камісій і органаў Вярхоўнага Савета дэпутат па яго жаданню прымае ўдзел з правам дарадчага голасу.

Артыкул 87. Пастаянным камісіям прадастаўляецца:

права заканадаўчай ініцыятывы;

права звароту ў Канстытуцыйны Суд Рэспублікі Беларусь;

права заслухоўваць любую службовую асобу.

Артыкул 88. У выпадку неабходнасці Вярхоўны Савет можа ствараць следчыя, рэвізійныя і іншыя часовыя камісіі.

Артыкул 89. Парадак дзейнасці пастаянных камісій, следчых, рэвізійных і іншых часовых камісій, іншых органаў Вярхоўнага Савета вызначаецца Канстытуцыяй, законамі і Рэгламентам Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Глава IX. ПРАВЫ І АБАВЯЗКІ ДЭПУТАТАЎ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Артыкул 90. Дэпутат Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь з'яўляецца паўнамоцным прадстаўніком народа ў заканадаўчым органе дзяржаўнай улады Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 91. Правы і абавязкі дэпутатаў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь вызначаюцца Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь, гэтым Законам і іншымі законамі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 92. Дэпутатамі Вярхоўнага Савета не могуць быць Прэзідэнт, члены Кабінета Міністраў, суддзі, а таксама іншыя асобы, якія назначаюцца на пасаду Прэзідэнтам або па ўзгадненню з ім.

Артыкул 93. Дэпутат Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь мае дэпутацкае пасведчанне і нагрудны знак дэпутата. Дэпутацкім пасведчаннем і нагрудным знакам дэпутат карыстаецца на працягу тэрміну сваіх паўнамоцтваў.

Артыкул 94. Тэрмін паўнамоцтваў дэпутата Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь пачынаецца з дня першага пасяджэння нававыбранага Вярхоўнага Савета. З пачаткам гэтага пасяджэння заканчваецца тэрмін паўнамоцтваў раней выбраных дэпутатаў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 95. Паўнамоцтвы дэпутата Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь спыняюцца:

1) у выпадку заканчэння тэрміну паўнамоцтваў;

2) у сувязі з выбраннем або назначэннем дэпутата на пасаду, заняцце якой па закону несумяшчальнае з выкананнем паўнамоцтваў дэпутата Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь;

3) у сувязі з асабістай заявай дэпутата Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь з прычыны абставін, якія перашкаджаюць выкананню паўнамоцтваў, ці па іншых асабістых прычынах, а таксама ў выпадку смерці дэпутата;

4) у выпадку прызнання яго судом недзеяздольным;

5) пры нязгодзе на працягу трох месяцаў пакінуць работу, несумяшчальную з абавязкамі дэпутата Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь;

6) у выпадку прызнання выбараў несапраўднымі;

7) у сувязі з уступіўшым у законную сілу абвінаваўчым прыгаворам Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь у адносінах да асобы, якая з'яўляецца дэпутатам Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь;

8) у выпадку страты дэпутатам Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь грамадзянства Рэспублікі Беларусь;

9) у выпадку адклікання дэпутата Вярхоўнага Савета ў адпаведнасці з законам.

Артыкул 96. Дэпутат Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь мае права:

выбіраць і быць выбраным у органы Вярхоўнага Савета;

удзельнічаць з правам дарадчага голасу ў рабоце любога органа Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь;

прапаноўваць пытанні для разгляду Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь і яго органамі;

уносіць прапановы і заўвагі па парадку дня і пераліку пытанняў, якія падлягаюць разгляду на дадзеным пленарным пасяджэнні, па парадку разгляду і сутнасці пытанняў, якія разглядаюцца;

загадзя атрымліваць друкаваныя экземпляры ўнесеных на абмеркаванне законапраектаў і прыкладзеных да іх абгрунтаванняў, а таксама праекты іншых дакументаў і матэрыялаў, якія выносяцца на абмеркаванне Вярхоўнага Савета і яго органаў;

знаёміцца з тэкстам сваіх выступленняў у стэнаграмах і пратаколах пасяджэнняў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь і яго органаў да апублікавання, а таксама атрымліваць тэксты выступленняў, якія не падлягаюць апублікаванню;

уносіць у Вярхоўны Савет праекты законаў, пастаноў і іншых рашэнняў, а таксама папраўкі да гэтых актаў;

уносіць прапановы і выказваць думкі па персанальнаму складу органаў, што ўтвараюцца Вярхоўным Саветам, і кандыдатурах службовых асоб, якія выбіраюцца, назначаюцца, зацвярджаюцца Вярхоўным Саветам, або тых кандыдатурах, па якіх Вярхоўны Савет выказвае згоду на назначэнне;

ставіць пытанне аб даверы складу ўтвораных або выбраных Вярхоўным Саветам органаў, а таксама выбраным, назначаным, зацверджаным Вярхоўным Саветам службовым асобам;

удзельнічаць у спрэчках, звяртацца з запытамі, задаваць пытанні, даваць даведкі, даводзіць да ведама дэпутатаў свой пункт гледжання і пункт гледжання выбаршчыкаў;

уносіць прапановы аб заслухоўванні на пасяджэнні Вярхоўнага Савета справаздачы або інфармацыі любога органа або службовай асобы па пытаннях, якія закранаюць інтарэсы рэспублікі;

перадаваць у сакратарыят пасяджэння тэкст свайго выступлення, у тым ліку і не зачытанага ўголас, а таксама выкладзеныя ў пісьмовай форме прапановы і заўвагі па пытаннях, якія абмяркоўваюцца, для ўключэння іх у пратакол або стэнаграму;

атрымліваць копіі ўказаў, пастаноў і іншых нарматыўных актаў, распараджэнняў, прынятых Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь, Кабінетам Міністраў Рэспублікі Беларусь, мясцовымі Саветамі дэпутатаў.

Артыкул 97. Не менш як 70 дэпутатаў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь маюць права:

ставіць у Вярхоўным Савеце пытанне аб правядзенні рэспубліканскага рэферэндуму;

вылучаць кандыдата на пасаду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь;

ставіць пытанне аб зняцці Прэзідэнта з пасады;

звяртацца ў Канстытуцыйны Суд.

Артыкул 98. Не менш як 40 дэпутатаў Вярхоўнага Савета маюць права ставіць перад Вярхоўным Саветам пытанне аб змяненні і дапаўненні Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 99. Дэпутат Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь абавязаны ўдзельнічаць у рабоце пленарных пасяджэнняў і пастаянных камісій, а таксама тых органаў Вярхоўнага Савета, у склад якіх ён выбраны або ўваходзіць па пасадзе.

Артыкул 100. Дэпутат Вярхоўнага Савета ажыццяўляе свае паўнамоцтвы ў Вярхоўным Савеце на прафесійнай аснове або па яго жаданню не парываючы з вытворчай або службовай дзейнасцю.

Незалежна ад работы дэпутата Вярхоўнага Савета на прафесійнай аснове або не парываючы з вытворчай або службовай дзейнасцю дэпутацкія паўнамоцтвы з'яўляюцца роўнымі і павінны рэалізоўвацца поўнасцю.

Артыкул 101. Дэпутат Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь забяспечваецца неабходнай інфармацыяй і кансультацыямі спецыялістаў па пытаннях, звязаных з дэпутацкай дзейнасцю, для ажыццяўлення дэпутацкіх паўнамоцтваў, карыстаецца іншымі гарантыямі, прадугледжанымі гэтым Законам, Законам Рэспублікі Беларусь "Аб статусе дэпутата Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь", Рэгламентам Вярхоўнага Савета, а таксама іншымі законамі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 102. Дэпутаты Вярхоўнага Савета для калектыўнага выказвання сваіх палітычных поглядаў, рэалізацыі перадвыбарных праграм і мэт маюць права аб'ядноўвацца ў пастаянныя ці часовыя дэпутацкія фракцыі.

Дэпутаты Вярхоўнага Савета могуць быць членамі фракцый незалежна ад удзелу ў дзейнасці якіх-небудзь органаў Вярхоўнага Савета.

Фракцыі дэпутатаў не з'яўляюцца органамі Вярхоўнага Савета. Дэпутаты Вярхоўнага Савета свабодна ўваходзяць і выходзяць з фракцый і не звязаны іх рашэннямі пры ажыццяўленні дэпутацкіх паўнамоцтваў.

Артыкул 103. Пастаянная ці часовая фракцыя ўтвараецца не менш чым 15 дэпутатамі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Аб утварэнні, складзе, мэтах і задачах фракцыі дэпутаты Вярхоўнага Савета пісьмова паведамляюць Старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, а таксама інфармуюць іншых дэпутатаў Вярхоўнага Савета. Пісьмовае паведамленне павінна быць падпісана кожным членам фракцыі.

Артыкул 104. Дэпутацкім фракцыям прадастаўляецца права ўдзельнічаць у фарміраванні парадку дня сесіі і пераліку пытанняў, якія падлягаюць разгляду на наступным пленарным пасяджэнні.

Дэпутацкім фракцыям прадастаўляюцца неабходныя ўмовы для ажыццяўлення сваіх правоў.

Артыкул 105. Дэпутат Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь не мае права:

выкарыстоўваць у інтарэсах юрыдычных асоб і грамадзян інфармацыю па пытаннях, якія з'яўляюцца дзяржаўнымі сакрэтамі ў адпаведнасці з заканадаўствам;

у сувязі з выкананнем паўнамоцтваў дэпутата прымаць падарункі, узнагароды і карыстацца ў асабістых мэтах паслугамі грамадзян і юрыдычных асоб.

Артыкул 106. Дэпутат Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь не нясе юрыдычнай адказнасці за сваю дзейнасць у Вярхоўным Савеце, якая ажыццяўляецца ў адпаведнасці з Канстытуцыяй, як у перыяд выканання дэпутацкіх паўнамоцтваў, так і пасля іх спынення.

Дэпутат Вярхоўнага Савета не можа быць прыцягнуты да крымінальнай адказнасці, арыштаваны, іншым чынам пазбаўлены асабістай свабоды без згоды Вярхоўнага Савета, акрамя выпадкаў затрымання на месцы ўчынення злачынства.

Крымінальная справа супраць дэпутата Вярхоўнага Савета можа быць узбуджана Генеральным пракурорам са згоды Вярхоўнага Савета, а ў перыяд паміж сесіямі — са згоды Прэзідыума Вярхоўнага Савета.

Глава X. ЗАБЕСПЯЧЭННЕ ДЗЕЙНАСЦІ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Артыкул 107. Матэрыяльна-тэхнічнае і іншае забеспячэнне дзейнасці Вярхоўнага Савета ажыццяўляецца за кошт рэспубліканскага бюджэту.

Каштарыс расходаў, звязаных з дзейнасцю Вярхоўнага Савета, яго органаў, дэпутатаў Вярхоўнага Савета, зацвярджаецца Вярхоўным Саветам і адлюстроўваецца ў рэспубліканскім бюджэце асобным радком.

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь валодае, карыстаецца і распараджаецца маёмасцю, якая знаходзіцца на балансе Сакратарыята Вярхоўнага Савета і падведамных яму падраздзяленняў.

Артыкул 108. Інфармацыйнае, арганізацыйна-тэхнічнае і іншае абслугоўванне Вярхоўнага Савета і яго органаў, дэпутатаў Вярхоўнага Савета забяспечваецца Сакратарыятам Вярхоўнага Савета.

Сакратарыят Вярхоўнага Савета з'яўляецца юрыдычнай асобай, рабочым органам Вярхоўнага Савета. Палажэнне аб Сакратарыяце і яго структура, штатны расклад і службовыя аклады зацвярджаюцца Прэзідыумам Вярхоўнага Савета.

Начальнік Сакратарыята назначаецца Вярхоўным Саветам па прадстаўленню Старшыні Вярхоўнага Савета.

Артыкул 109. Вярхоўны Савет нясе расходы, звязаныя з ажыццяўленнем паўнамоцтваў і сацыяльных гарантый дэпутатаў Вярхоўнага Савета.

Дэпутату Вярхоўнага Савета, які не ўдзельнічаў без уважлівых прычын у пасяджэннях Вярхоўнага Савета або пасяджэннях камісій, у рабоце іншых органаў, членам якіх ён з'яўляецца, заработная плата (камандзіровачныя) за час адсутнасці па рашэнню Старшыні Вярхоўнага Савета не выплачваецца.

Артыкул 110. Дэпутату Вярхоўнага Савета:

устанаўліваецца заработная плата ў залежнасці ад пасады ў памерах, што вызначаюцца Прэзідыумам Вярхоўнага Савета;

які працуе ў Вярхоўным Савеце, не парываючы з вытворчай або службовай дзейнасцю на час выканання дэпутацкіх абавязкаў, захоўваецца заработная плата па асноўным месцы работы, але не ніжэй заработнай платы дэпутата Вярхоўнага Савета, які працуе на прафесійнай аснове ў Вярхоўным Савеце, з кампенсацыяй розніцы ў заработнай плаце за кошт сродкаў Вярхоўнага Савета. Дэпутатам-пенсіянерам у такім жа парадку выплачваецца розніца паміж памерам іх пенсіі і заработнай платай дэпутата, які працуе на прафесійнай аснове;

прадастаўляецца аплатны водпуск працягласцю 36 рабочых дзён, калі заканадаўствам не прадугледжаны водпуск большай працягласці;

забяспечваецца дзяржаўнае страхаванне жыцця і здароўя за кошт сродкаў Вярхоўнага Савета на суму дзесяцігадовай заработнай платы дэпутата; у выпадку калецтва або інваліднасці, што настала пры выкананні службовых абавязкаў, з улікам ступені страты агульнай працаздольнасці выплачваецца кампенсацыя ў памеры да пяцігадовай яго заработнай платы, а ў выпадку гібелі пры выкананні службовых абавязкаў яго сям'і — аднаразовая дапамога ў памеры дзесяцігадовай заработнай платы дэпутата, але не менш дзесяцігадовай заработнай платы дэпутата Вярхоўнага Савета, які працуе на прафесійнай аснове;

гарантуецца дзяржаўная абарона правоў, гонару і годнасці;

на час выканання дэпутацкіх паўнамоцтваў прадастаўляецца вызваленне ад прызыву на абавязковую ваенную або альтэрнатыўную службу, а таксама ад прызыву на ваенныя зборы;

выдаецца дыпламатычны пашпарт на ўвесь перыяд паўнамоцтваў.

Дэпутат Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь валодае правам дэпутацкай недатыкальнасці ў перыяд сваіх паўнамоцтваў, а таксама на працягу двух гадоў пасля іх заканчэння.

Артыкул 111. Работа дэпутата Вярхоўнага Савета, які ажыццяўляе дэпутацкія паўнамоцтвы на прафесійнай аснове, прыроўніваецца да работы служачага дзяржаўнага апарату. Дэпутат, які не мае класнага чыну, перад заканчэннем паўнамоцтваў атэстуецца камісіяй Прэзідыума Вярхоўнага Савета на прысваенне класа служачых дзяржаўнага апарату з улікам яго кваліфікацыі і займаемай пасады за перыяд работы ў Вярхоўным Савеце Рэспублікі Беларусь на прафесійнай аснове.

Артыкул 112. Вярхоўны Савет забяспечвае працаўладкаванне дэпутата па сканчэнні тэрміну дэпутацкіх паўнамоцтваў. Дэпутату Вярхоўнага Савета, які ажыццяўляў дэпутацкія паўнамоцтвы на прафесійнай аснове, прадастаўляецца па сканчэнні тэрміну паўнамоцтваў работа з яго згоды з улікам атрыманай кваліфікацыі і вопыту работы ў Вярхоўным Савеце. Па жаданню дэпутата яму прадастаўляецца ранейшая работа (пасада), за выключэннем пасады члена Кабінета Міністраў і выбарнай пасады ў органах кіравання, а пры адсутнасці такой магчымасці ў сувязі са скасаваннем ранейшай пасады, ліквідацыяй або рэарганізацыяй прадпрыемства, установы, арганізацыі — іншая раўнацэнная работа (пасада). Вярхоўны Савет захоўвае за былым дэпутатам заработную плату з улікам займаемай пасады на перыяд яго працаўладкавання на тэрмін не больш аднаго года, а ў выпадку навучання або перакваліфікацыі — на тэрмін да двух гадоў. У перыяд працаўладкавання дэпутату можа быць з яго згоды прадастаўлена часовая работа з даплатай да ўзроўню заработнай платы дэпутата за кошт сродкаў Вярхоўнага Савета. Пры немагчымасці працаўладкавання пасля ўказаных вышэй тэрмінаў за былым дэпутатам захоўваецца 50 працэнтаў існуючай заработнай платы дэпутата Вярхоўнага Савета адпаведнай пасады да дасягнення ім пенсіённага ўзросту.

Артыкул 113. Дэпутаты Вярхоўнага Савета на працягу пяці гадоў па сканчэнні іх паўнамоцтваў не могуць быць па ініцыятыве ўласніка прадпрыемства, арганізацыі, установы або ўпаўнаважанага ім органа звольнены з работы, службы ў парадку дысцыплінарнага спагнання, а таксама паніжаны па пасадзе або ў званні без папярэдняй згоды Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

У выпадку звальнення былога дэпутата Вярхоўнага Савета ў прадугледжаных заканадаўствам выпадках (выбарныя пасады, работа па кантракту і інш.) на працягу пяці гадоў на яго распаўсюджваецца парадак працаўладкавання і сацыяльная абарона, прадугледжаныя гэтым Законам.

Артыкул 114. Па сканчэнні тэрміну паўнамоцтваў дэпутатам Вярхоўнага Савета выплачваецца выхадная дапамога ў памеры шасці яго заработных плат, але не менш чым шэсць месячных службовых акладаў дэпутата Вярхоўнага Савета, які працуе на прафесійнай аснове.

Па сканчэнні тэрміну дэпутацкіх паўнамоцтваў, а таксама пры датэрміновым спыненні дэпутацкіх паўнамоцтваў у выпадках, прадугледжаных пунктамі 2, 3, 4 артыкула 95 гэтага Закона, былому дэпутату Вярхоўнага Савета па яго звароту прызначаецца пенсія пры агульным працоўным стажы для мужчын 35 гадоў, для жанчын — 30 гадоў (для былых дэпутатаў-інвалідаў — незалежна ад працоўнага стажу) або пры дасягненні ім пенсіённага ўзросту — у памеры 75 працэнтаў існуючай заработнай платы, устаноўленай для працуючага дэпутата Вярхоўнага Савета адпаведнай або раўназначнай пасады, але не менш чым 75 працэнтаў існуючай заработнай платы дэпутата Вярхоўнага Савета, які працуе на прафесійнай аснове. Пераразлік памеру пенсіі былога дэпутата, а таксама іншых пенсій, прызначаных да абрання яго дэпутатам, адбываецца адначасова са змяненнем службовых акладаў адпаведных або раўназначных пасад працуючых дэпутатаў Вярхоўнага Савета. Пенсіі, якія прызначаюцца ў адпаведнасці з гэтым Законам, выплачваюцца поўнасцю незалежна ад наяўнасці ў пенсіянера заработку або іншага даходу. За былым дэпутатам захоўваецца медыцынскае і санаторна-курортнае абслугоўванне, устаноўленыя для працуючых дэпутатаў Вярхоўнага Савета.

За дэпутатам Вярхоўнага Савета захоўваюцца кваліфікацыйныя катэгорыі, разрады, класныя чыны на перыяд работы ў Вярхоўным Савеце. Кваліфікацыйная атэстацыя праводзіцца ў адпаведныя тэрміны з выключэннем з іх перыяду работы ў Вярхоўным Савеце.

Тэрмін паўнамоцтваў дэпутата Вярхоўнага Савета, а таксама час, калі былы дэпутат часова не працаваў у сувязі з немагчымасцю яго працаўладкавання, залічваюцца ў агульны і беспярэпынны стаж работы (службы), стаж работы па спецыяльнасці.

Артыкул 115. Дэпутату Вярхоўнага Савета, які ажыццяўляе свае паўнамоцтвы ў Вярхоўным Савеце на прафесійнай аснове, не мае жылога памяшкання або стаіць на ўліку для паляпшэння жыллёвых умоў у Мінску, на перыяд яго паўнамоцтваў бясплатна прадастаўляецца ў Мінску службовае жылое памяшканне для пражывання разам з сям'ёй. За ім захоўваецца права карыстання жылым памяшканнем, якое наймаецца ім па пастаянным месцы жыхарства.

Дэпутатам Вярхоўнага Савета гарантуецца карыстанне льготным крэдытам для будаўніцтва (набыцця) індывідуальнага жылога дома ці кватэры (з правам на дадатковую жылую плошчу ў памеры да 15 квадратных метраў) у выпадку неабходнасці паляпшэння жыллёвых умоў.

Дэпутат Вярхоўнага Савета мае права на пазачарговую ўстаноўку сродкаў сувязі (тэлефон).

Былым дэпутатам Вярхоўнага Савета — інвалідам і сумесна пражываючым з ім членам сям'і прадастаўляецца 50-працэнтная скідка ў аплаце жылой плошчы ў межах норм, прадугледжаных дзеючым заканадаўствам, плаце за карыстанне тэлефонам (акрамя міжгародніх і міжнародных размоў), камунальнымі паслугамі (ацяпленне, газ, водаправод, электраэнергія), а пражываючым у дамах, што не маюць цэнтральнага ацяплення, - 50-працэнтная скідка з кошту паліва, якое набываецца ў межах норм, устаноўленых для продажу насельніцтву.

Артыкул 116. Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь мае права на наступнае дзяржаўнае забеспячэнне і абслугоўванне:

заработную плату ў памеры 95 працэнтаў ад памеру заработнай платы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь;

афіцыйную рэзідэнцыю ў сталіцы Рэспублікі Беларусь;

службовае жылое памяшканне;

транспарт спецыяльнага прызначэння;

ахову;

расходы на прадстаўнічыя мэты ўнутры краіны;

расходы, звязаныя з наведваннем замежных дзяржаў у адпаведнасці з міжнароднымі нормамі;

спецыяльнае медыцынскае і санаторна-курортнае абслугоўванне;

дзяржаўнае страхаванне;

дзяржаўную дачу.

Па сканчэнні тэрміну паўнамоцтваў або пасля перавыбрання Старшыні Вярхоўнага Савета:

устанаўліваецца пенсія ў памеры 75 працэнтаў заработнай платы Старшыні Вярхоўнага Савета;

прадастаўляецца дзяржаўнае жыллё ў населеным пункце Рэспублікі Беларусь, які ім выбіраецца, са скідкай 50 працэнтаў па аплаце жылой плошчы і камунальных паслуг з правам на дадатковую жылую плошчу ў памеры да 15 квадратных метраў;

захоўваецца спецыяльнае медыцынскае і санаторна-курортнае абслугоўванне яго і членаў яго сям'і;

захоўваецца права на карыстанне службовым аўтамабілем;

замацоўваецца дзяржаўная дача.

Іншыя ўмовы забеспячэння, абслугоўвання і аховы Старшыні Вярхоўнага Савета ўстанаўліваюцца пастановамі Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Увекавечанне памяці і пахаванне Старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ажыццяўляецца за кошт сродкаў дзяржавы.

Артыкул 117. Законамі Рэспублікі Беларусь, а таксама пастановамі Прэзідыума Вярхоўнага Савета дэпутатам Вярхоўнага Савета могуць устанаўлівацца і іншыя дадатковыя правы і гарантыі іх ажыццяўлення.

Артыкул 118. Асобы і службовыя асобы, якія перашкаджаюць дэпутату Вярхоўнага Савета ў ажыццяўленні ім сваіх паўнамоцтваў, робяць замах на яго як прадстаўніка народа, на яго жыццё, здароўе, гонар і годнасць, нясуць адказнасць у адпаведнасці з законам.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь

А. ЛУКАШЭНКА.

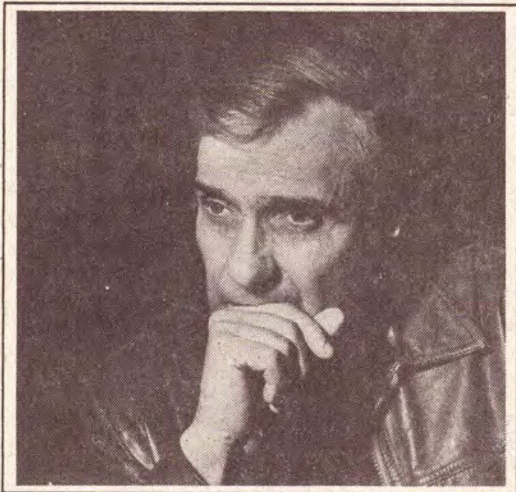
21 снежня 1994 г., г. Мінск № 3465 -XII

Закон лічыцца падпісаным згодна з п.20 артыкула 100 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь.

Народному артисту СССР Ростиславу Янковскому — 65 лет

"Единственная власть, которой жажду..."

Светлана БАРТОХОВА,
Евгений ОГУРЦОВ

— Ростислав Иванович, какие чувства вы испытываете по поводу юбилея?

— К праздникованию юбилеев я отношусь, как к чему-то вынужденному, вымученному. Думаю, я не одинок в этом. И потом с каждым юбилеем все острее ощущаешь, что у тебя еще что-то отлетело, какой-то кусок жизни отошел...

— Звание заслуженного артиста вы получили в Минске, в Русском театре?

— Я все свои звания получил в Русском театре: в 1963 году — заслуженный артист БССР, в 1967 году — народный артист БССР, в 1978 — народный артист СССР. Я работаю в этом театре с 1957 года...

— Актерская династия Янковских началась с вас?

— Да, с меня.

— Ваши родители имели какое-то отношение к искусству?

— Нет, но они понимали искусство и очень любили его. Мой отец — дворянин, штабс-капитан лейб-гвардии Семеновского полка. Родом из Беларуси, здесь было его родовое имение. Он окончил кадетский корпус в Петербурге. Отец был профессиональным военным, потом он стал профессиональным арестантом: два раза сидел в тюрьме, как многие в то время. Мама тоже была из дворянской семьи. И отец, и мама знали французский, говорили по-немецки, хорошо разбирались в музыке, пели...

— Когда вы впервые пришли в театр как зритель и каковы были ваши ощущения?

— Это было в Казахстане, на рудниках. Мы жили в бараке, похоже постройки домик. Я учился, кажется, в шестом классе. Война, ничего нет, голод, голова кружится от недоедания. Кругом степи, рудники, где медный купорос добывают, грязь жуткая, язвы, вольнонаемные... И вдруг — "Большой вальс", "Серенада солнечной долины"! Мы смотрели это в нашем кинотеатре — бараке из самана... А первый профессиональный театр, который я увидел, был казахский, и спектакли в нем шли на казахском языке. Зал был переполнен, хотя не все понимали язык. Завораживало само действие. Тогда я впервые увидел странную, разнообразную жизнь: с одной стороны — актеры в ярких халатах, луки, стрелы (на сцене); с другой стороны — актерские дети на горшках, актриса, кормящая грудью своего младенца (за кулисами). Я был потрясен этим.

— У вас остались какие-то яркие впечатления детства?

— Помню, долгое время на Новый год не разрешалось ставить елку, наверное, по идеологическим соображениям. И вдруг — разрешили! Радость была необыкновенная, хотя никаких елочных игрушек у нас не было. Сделали из ваты Деда Мороза, какие-то украшения... Я прихожу с улицы — и вижу елку. А еще вижу, что рядом с мамой сидит какой-то мужчина, крупный, красивый. Я оторопел, потом закричал "папа!" и бросился к нему. Так я впервые увидел елку и отца. Такое не забывается... Наутро я проснулся рядом с отцом, и все держал его за палец, чтобы он никуда не ушел. Бегал за ним, как собачонка, не отпуская от себя. Это было невероятное чувство! Он мне тогда подарил какую-то странную ленту, только потом я узнал, что эта лента — орудие труда на лесоповале... К отцу приходило много знакомых, это были вольноотпущенники: доктор, кавалергард, казачий офицер... Там был цвет нашей интеллигенции. Какие концерты они устраивали! Тут же сидели чекисты с женами и "бдели". Думаю, что на этих нелегальных концертах я и научился играть по-настоящему...

— У вас есть авторитеты?

— Нет. Был у нас один общий авторитет: Иосиф Виссарионович. Отец дважды при нем сидел, вся страна при нем сидела...

— Вы не ревнуете своего брата Олега к его популярности?

— Мне так часто задают этот вопрос... Нет, конечно, я не ревную. Я радуюсь за него. Для меня Олег — актер номер один в кино.

— В каком театре вы хотели бы работать?

— В своем, в Русском, конечно же! Правда, в течение актерской карьеры были у меня предложения от разных театров. Владимиров в свое время предлагал перебраться в Ленинград, в Ленком звали, и Симонов в Малый приглашал, но всегда что-то мешало: то болезни детей, то еще какие-то обстоятельства. Мне очень хотелось поработать с Эфросом и Товстоноговым...

Но и Русский театр меня вполне устраивает. У нас хорошая труппа, в нашем театре есть культура. Если честно, я не люблю народные театры, не люблю фольклор. Понимаю, что все мы вышли оттуда, но не люблю — и все. Мне нравится искусство тонкое, изящное. Я предпочитаю актеров европейского уровня, таких, как Смоктуновский, Леонов, Басилашвили, Джигарханян, Чурикова... Очень люблю нашего Виктора Тарасова и всегда буду любить. Это мастера, которым в полной мере хватало их актерских и человеческих качеств для того, чтобы быть в своих героях и очень простыми, и гениально тонкими, возвышенными.

— От чего в своем характере вы хотели бы избавиться?

—Если мне человек не понравился, я зачеркиваю его для себя раз и навсегда, а это не по-божески, это гордыня. Но я не могу с собой справиться.

— У вас много друзей?

— Это редкое счастье, когда у человека за всю жизнь появится настоящий друг. У меня главный друг — жена, мои друзья — сыновья, братья. Я дружу с Борисом Ивановичем Луценко, худруком нашего театра, но это особая дружба... Ради друга нужно идти на жертвы. Я думаю, что во мне есть это качество — жертвенность. Я не предам человека и могу это записать себе в актив...

Как-то раз я общался со священником и в доверительном разговоре сказал ему: "Почему так бывает: сделаешь человеку добро, а он не благодарит тебя в той мере, как ты заслужил..." На что он мне ответил: "А вы и не должны ждать благодарности! Это вы должны благодарить человека за то, что он дал вам возможность сделать для него добро". А я всю жизнь хочу сделать кому-то добро, а потом долго ловлю себя на том, что все-таки жду от людей благодарности. Это нехорошо, я сейчас это прекрасно понимаю...

— Вы умеете прощать?

— Если меня обидели — я не прощаю. Это плохо, но я ничего не могу с собой поделать. Я просто вычеркиваю такого человека, словно его никогда не было в моей жизни.

— Вы любите жизнь?

— Да, несмотря ни на что, я жизнелюб. Жизнь прекрасна во всех своих проявлениях. Правда, ко мне уже приходит усталость... А в последнее время начинаешь думать, когда смотришь по телевизору болтунов из парламента, позволяющих людям убивать и калечить друг друга, доведших до кровопролития в Чечне. Я сам когда-то заседал в Верховном Совете, насмотрелся и наслушался всяких политиков, знаю, чего они стоят...

— Вам никогда не хотелось власти?

— Никогда. Что такое власть? Это начало неискренности, к тому же обоюдной. Что, всю жизнь прожить во лжи? Добьешься власти, а потом пытаешься ее сохранить, чтобы, не дай Бог, кто-то тебя не спихнул. Начинается какая-то шизофрения... Впрочем, есть власть, которой я жажду и которую боюсь потерять, — это власть над зрительным залом, над сердцами моих зрителей.

ЗАМЕЖЖА
*ІТАР-ТАСС *ІНТЭРФАКС *НАРОДНАЯ ГАЗЕТА *

Пульс дня

Аўстралія касмічная

СІДНЕЙ. Аўстралійская ўрадавая арганізацыя, якая займаецца распрацоўкай нацыянальнай касмічнай праграмы, мае намер выкарыстаць спісаныя расійскія міжкантынентальныя ракеты для запуску штучных спадарожнікаў Зямлі. Газета "Сідней морнінг геральд" прыводзіць заяву ў Канберы выканаўчага дырэктара Аўстралійскага касмічнага агенцтва Малколма Фэроу, які расказаў, што перагаворы на гэты конт ужо вядуцца.

Візіт працягваецца

КАІР. Візітамі ў Сірыю і Іарданію прадоўжыў турнэ па шэрагу арабскіх краін намеснік прэм'ер-міністра, міністр замежных спраў Йемена Абдэль Керым аль-Ар'яні. Сустрэўшыся ў Дамаску і Амане з лідэрамі дзвюх дзяржаў — прэзідэнтам Хафезам Асадам і каралём Хусейнам, кіраўнік йеменскага знешнепалітычнага ведамства перадаў ім пасланні прэзідэнта ІР Алі Абдалы Салеха, якія датычацца йеменска-саудаўскага пагранічнага канфлікту.

Заява Шымона Перэса

НЬЮ-ЙОРК. "Ізраіль усё яшчэ вядзе вайну, але гэта вайна за мір, супраць апазіцыі мірнаму ўрэгуляванню на Блізкім Усходзе, у якой ёсць не толькі арабы, але і яўрэі". Гэта падкрэсліў у інтэрв'ю тэлекампаніі Сі-эн-эн міністр замежных спраў Ізраіля Шымон Перэс, які прыбыў у ЗША. "У мірных перагаворах з Сірыяй ёсць будучае, але не бліжэйшае, хаця мы заяўлялі, напрыклад, аб гатоўнасці вывесці войскі з Галандскіх вышынь", — сказаў Перэс, выказаўшы "глыбокае расчараванне" бяздзеяннем у гэтым плане сірыйскага кіраўніцтва.

Пытанне застаецца адкрытым

НЬЮ-ЙОРК. Намаганнямі наземных служб і экіпажа касмічнага карабля спынілі ўцечку паліва з аднаго манеўравага рухавіка "Дыскаверы". Аднак, паведаміў карэспандэнт ІТАР—ТАСС Кэлі Хамфрыз, прадстаўнік Цэнтра касмічных палётаў імя Джона Кенэдзі, "з аналагічнай праблемай яшчэ аднаго рухавіка справіцца пакуль што не ўдалося". У выніку запланаваная сустрэча паміж "Дыскаверы", у экіпаж якога ўваходзіць Уладзімір Цітоў, і расійскай арбітальнай станцыяй "Мір" — пад пытаннем.

Апеніны чакаюць прэзідэнта

РЫМ. Пачынаецца афіцыйны 4-дзённы візіт на Апеніны прэзідэнта Венгерскай рэспублікі Арпада Генца. Ён праводзіцца па запрашэнню кіраўніка італьянскай дзяржавы Оскара Луіджы Скальфара ў адказ на наведванне Венгрыі ў 1991 годзе былым прэзідэнтам Італіі Франчэска Касігай. Праграмай візіту прадугледжаны, акрамя пратакольных гутарак са старшынямі абедзвюх палат парламента і кіраўніком урада Ламберта Дзіні, перагаворы з Оскарам Луіджы Скальфара і сустрэчы ў Рыме і Мілане з лідэрамі дзелавога свету Італіі.

Спорт

Знай наших!

Целый букет наград привезли белорусские биатлонисты из Франции, где проходил чемпионат Европы.

Игорь Хохряков из Беларуси вышел победителем чемпионата. Его результат на 20-километровой дистанции — 53 минуты 32,9 секунды. Вторым стал еще один белорусский спортсмен Александр Попов, уступив соотечественнику 1,7 секунды. Третье место у Хольгера Шонтиера (Германия) - 54.12,2.

У женщин на 15-километровке "золото" завоевала также биатлонистка из Беларуси Светлана Парамыгина - 45.42,6. Более чем на две минуты от нее отстала Нина Лемеш /Украина/ - 47.59,4. Бронзовой призеркой стала хозяйка трассы Эммануэлла Кларет — 48.33,7.

Что в арсенале "Арсенала"?

38 тысяч зрителей, заполнивших трибуны стадиона "Ньюбери", так и не дождались в минувшую среду ни одного гола в матче сильнейших футбольных клубных команд Европы. Победитель Лиги чемпионов — итальянский "Милан" — оспаривал с лондонским "Арсеналом", обладателем Кубка кубков, Суперкубок. И теперь спор за почетный приз будет продолжен на миланском стадионе "Сан-Сиро" завтра.

Английские обозреватели назвали игру удручающей, заявив, что неточные передачи сочетались в ней с полным отсутствием темпа. И потому возникавшие голевые ситуации можно было перечесть по пальцам одной руки.

Кстати, из неофициальных источников стало известно, что вратарь сборной Беларуси Валерий Шанталосов находится сейчас на просмотре именно в лондонском "Арсенале".

Такой футбол нам не нужен!

Суд итальянского города Генуя выдвинул обвинение в адрес 19-летнего Симоне Барбальи, нанесшего смертельный удар ножом 25-летнему Винченцо Спаньоло во время стычки между итальянскими "тиффози", которая произошла накануне матча первенства Италии между клубами "Дженоа" и "Миланом".

В обвинении говорится, что убийство не признано преднамеренным, так как, по словам свидетелей и самого Барбальи, последний пустил в ход нож лишь после того, как несколько раз подвергся нападению со стороны пострадавшего.

Тренер-убийца

К восьми годам лишения свободы приговорен румынский тренер по спортивной гимнастике Флорин Георге.

Такое решение вынес столичный суд за гибель его 11-летней подопечной Адрианы Гюрки, которая скончалась в ноябре 1993 года из-за полученных травм после тренировки. Кроме того, 25-летний тренер обязан выплатить родителям погибшей компенсацию в размере около 6 тысяч долларов.

В ходе расследования было доказано, что смертельные травмы спортсменка получила в результате побоев, нанесенных ей тренером, когда Гюрке не удалось выполнить ряд упражнений. В порыве ярости тренер бухарестского клуба "Динамо" ударил подопечную головой о брусья и бросил на пол. Спустя несколько часов Гюрка скончалась в госпитале.

Імёны і даты

Крыжовы шлях свабоды,

або Жыццяпіс князя Мікалая Радзівіла Чорнага

Святкаванне ўгодкаў адданага патрыёта нашай Бацькаўшчыны, дзяржаўнага, палітычнага і хрысціянскага дзеяча XVI стагоддзя князя Мікалая Радзівіла Чорнага пачалося на Беларусі з навуковых чытанняў, што адбыліся ў суботу ў сталічным Доме літаратара.

На навуковай канферэнцыі "Мікалай Радзівіл Чорны (1515—1565 гг.) і яго час" з асноўнымі дакладамі выступілі прадстаўнік Рэфармацкай царквы Лявон Ліпень, доктар гістарычных навук, прафесар Анатоль Грыцкевіч, госць з Польшчы прафесар Рафал Ляшчынскі, прадстаўнікі камісіі па культуры БНФ "Адраджэнне", Згуртавання беларускай шляхты і Згуртавання беларусаў свету "Бацькаўшчына", маладыя беларускія гісторыкі і мастацтвазнаўцы.

(Нарыс жыцця і дзейнасці славутага дзяржаўнага мужа Беларусі князя Мікалая Радзівіла Чорнага чытайце ў адным з нумароў "Народнай газеты").

Ігар АНДРЭЕЎ.

Тэатры

7—8 лютага

Пачатак у 19.00

НАЦЫЯНАЛЬНЫ АКАДЭМІЧНЫ ТЭАТР ІМЯ Я.КУПАЛЫ

8 лютага — прэм'ера **"Дон Жуан вяртаецца з вайны".** Заказ білетаў і даведкі па тэл.: 27-17-17, 27-42-02.

ТЭАТР ОПЕРЫ І БАЛЕТА

7 лютага — **"Чароўная флейта"** (опера).

БЕЛДЗЯРЖФІЛАРМОНІЯ

(канцэртная зала)

7 лютага — да 50-годдзя Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне. Баянна-акардэонны аркестр ДМШ N 5. Мастацкі кіраўнік — **А.Багданаў.** Узорны хор "Тоніка" ДМШ N 1. Мастацкі кіраўнік і дырыжор — **У.Клундук.** Хормайстар — **М.Данчак.** Канцэртмайстары — **Ж.Баравікова.** Узорны ансамбль ударных інструментаў "Рымшот" ДМШ N 1. Мастацкі кіраўнік — **В.Дарыенка.** Канцэртмайстар — **Я.Дарыенка.** У праграме: творы беларускіх, рускіх і замежных кампазітараў,

8 лютага — абанемент N 9. "Тэатр музыкі і паэзіі". Музыказнаўца **І.Шэйхатовіч** прадстаўляе канцэрт-спектакль **"Выгнаннікі і ўладары".** Выканаўцы: брас-квінтэт пад кіраўніцтвам **В.Воўкава,** актэт духавых інструментаў пад кіраўніцтвам **Б.Нічкова, І.Краснадубскі** (тэнар), **А.Калядзіч** (фартэпіяна), **А.Афанасьеў** (віяланчэль);

(зала камернай музыкі)

7 лютага — вечар камернай музыкі. **Т.Громава** (сапрана), **А.Ляднёў** (гітара), **І.Баркун** (фартэпіяна), **У.Громаў** (гітара).

У праграме: Гурылёў, Даргамыжскі, Булахаў, Варламаў, Зубаў, Празароўскі, Віла-Лобас, Тарэга, Візэ, Сор, Лаўро, Савіа.

ПРАГРАМА ТЭЛЕПЕРАДАЧ

Аўторак, 7 лютага

Беларускае тэлебачанне

13.25 Г. Даніцэці. Опера "Віва ля Мама".
15.45 Тэлебачанне — школе. Беларуская літаратура. Паэзія Максіма Багдановіча.
16.15 Вывучаем сваю гісторыю. "Адлучэнне".
16.50 Сафія Ратару ў фільме-канцэрце "Маналог аб каханні".
18.00 Навіны (з сурдаперакладам).
18.10 Тэлеклуб "Удача".
18.30 "Абнаўленне". Віцебскі завод "Электравымяральнік".
19.00 Міжнародныя навіны (Бі-бі-сі).
19.20 Мост.
19.45 "Маё каханне, мой смутак".
20.15 Люстэрка Сі-эн-эн.
20.30 Студыя "Эксклюзіў". "І гэта — жыццё?!."
20.35 Калыханка.
21.00 Навіны.
21.40 Студыя "Палітыка".
21.55 Кліп-канцэрт. Група "Брава".
22.05 "Ночы і дні". Маст. фільм (Польшча). Частка 1-я.
23.10 Эканамікст.
23.20 Навіны.
23.40 Пад купалам Сусвету.

Канал "Астанкіна"

14.50, 15.50, 17.50, 22.50 Навіны.
14.00 Як працуюць грошы.
14.20 Справа і права.
14.30 Хроніка дзелавога жыцця.
14.40 Культура і бізнес.
15.00 Дамісолька.
15.30 Паміж намі, дзяўчынкамі...
16.00 Джэм.
16.20 "Элен і хлопцы".
16.50 Свет сёння.
17.00 Ведзі.
17.30 Загадка СБ.
17.40 Дакументы і лёсы.
17.45, 20.30 Надвор'е.
18.00 Гадзіна пік.
18.30 "Дзікая Роза".
18.55 Тэма.
19.40 Добрай ночы, малышы!
20.00 Час.
20.40 З першых рук.
20.50 "Пятая пячатка". Маст. фільм (Венгрыя).
22.40 Мініяцюра.
23.05 Новыя жыхары.
23.30 У свеце джаза.
23.50 Прэс-экспрэс.

Канал "Расія"

16.00, 19.00, 22.00 Весткі.
13.45 Выратаванне 911.
15.05 Там-там навіны.
15.20 Свята кожны дзень.
15.30 "Салют, Мексіка!" Дак. фільм.
16.05 Новая лінія.
16.45 У гэты дзень...
16.50 Ніхто не забыты.
16.55 Будні.
17.25 "Мая вайна". Дакументальна-публіцыстычны фільм.
17.50 Ваша права.
18.05 L-клуб.
19.25 Падрабязнасці.
19.40 Маст. фільм "Лэдзі Гамільтан" (Вялікабрытанія).
22.30 Рака часу.
22.40 Аўтаімгненне.
22.45 Экран крымінальных паведамленняў.
22.55 "Дасканалы шпіён". 4-я серыя.
23.55 Плошча мастацтваў.

НТБ

17.00 "Беверлі-хілз", 90210".
17.30 "Былая вялікая планета Зямля".
18.00, 21.00, 23.15 "Сёння".
18.35 Бодзібілдзінг. Бальныя танцы.
19.10 Свет кіно. "Уцёс д'ябла".
21.35 "Паліцыя Маямі. Аддзел нораваў".
22.35 Часінка.
23.30 Меламанія: "Джоні Уінтэр".

Санкт-Пецярбург

17.10 "Прагулка ката Леапольда". Мультфільм.
17.20 Мы і банк.
17.50, 19.25 Музычны момант.
17.55 Па ўсёй Расіі.
18.30, 21.30 Інформ ТБ.
18.50 Спорт, спорт, спорт...
19.10 Вялікі фестываль.
19.30 "Мануэла". Маст. фільм (Італія).
20.15 "Ваенная музыка". Тэлефільм.
20.40 Кансерватар.
21.10 Тэлемагазін.
21.20 Тэлеслужба бяспекі.
21.45 Спартыўныя навіны.
22.00 "Яраслаўна — каралева Францыі". Маст. фільм.

8-ы канал

18.00 Мультсерыял "Ну, пачакай!".
18.30 Студыя "ІНТЭКС": Навіны.
18.45 Нямецкая хваля.
19.15 Аэробіка Святланы Кашыцкай.
19.30 Тэлесерыял "Горац".
20.30 Welcome to.
20.45 Мультфільм "Том і Джэры".
21.00 Студыя "БМ".
21.15 Кіно Расіі. "Асада Венецыі".
22.35 Свет захапленняў.
23.00 Estragon Communications: "Погляд з Амерыкі".
23.10 Тэлесерыял "Шанцы".

НАРОДНАЯ ГАЗЕТА

Даведкі па тэл.: 68-28-70, 68-25-59.
Рэкламнае бюро — тэл. (0172) 68-28-11, тэл./факс (0172) 68-25-29, 68-25-28.

Адрас рэдакцыі: 220013, Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10а.

Індэкс 63868

Заснавальнік — Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь.
Адрас: Мінск, вул. К. Маркса, 38.
Выходзіць штодзённа, акрамя нядзелі і панядзелка. 250 разоў у год.
Падпісана ў друк у 19.10. Зак. 26.
Газета аддрукавана ў друкарні выдавецтва "Беларускі Дом друку". Адрас: Мінск, праспект Ф. Скарыны, 79.
Спосаб друку — афсетны, фармат А-2
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

Надвор'е

Сёння ўдзень па рэспубліцы чакаецца воблачнае з ападкамі надвор'е. Вецер паўднёва-заходні, парывісты. Тэмпература паветра ў Віцебску — 2—4, Магілёве і Мінску — 3—5, Гродне, Гомелі — 4—6, Брэсце — 5—7 градусаў цяпла. У наступныя двое сутак воблачна, часам ападкі, месцамі галалёдзіца. Тэмпература паветра на працягу сутак 0—5 градусаў марозу. Уначы 9-га на поўдні ад плюс 2 да мінус 3.

Астранамічны каляндар — 7.02

Узыход і захад сонца: Мінск — 7.46, 17.01; Віцебск — 7.40, 16.47; Магілёў — 7.35, 16.51; Гомель — 7.28, 16.53; Гродна 8.00, 17.17; Брэст — 7.56, 17.23.

Даўжыня дня ў Мінску — 9 гадзін 15 мінут.

Першая квадра 7 лютага.